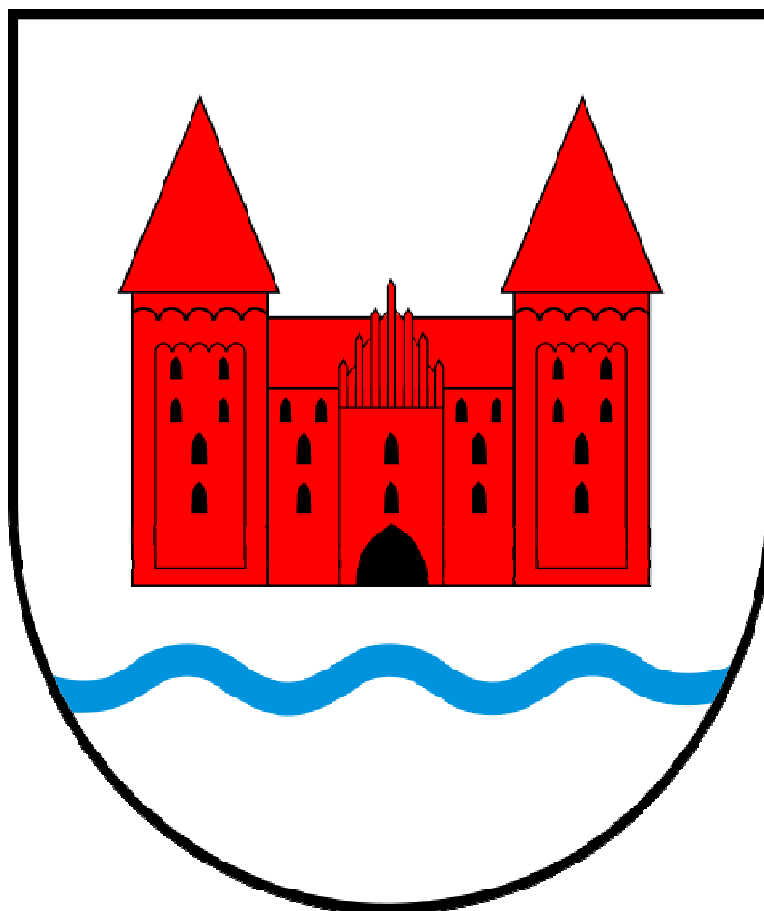

RAPORT

O STANIE SANITARNYM POWIATU NIDZICKIEGO za 2019 r.

NIDZICA 2020

**POWIATOWA STACJA SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNA
W NIDZICY**

OCENA

**STANU SANITARNEGO I EPIDEMIOLOGICZNEGO
ORAZ ESTETYKI I PORZĄDKU
NA TERENIE DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ
W NIDZICY
W ROKU 2019**

Nidzica, luty 2020

teren	<i>LUDNOŚĆ</i>		
	STAN LUDNOŚCI		
	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019
Miasto i gmina Nidzica	20735	20581	20357
Miasto Nidzica	13539	13381	13169
Gmina Nidzica	7196	7200	7188
Gmina Janowiec K.	3279	3209	3241
Gmina Janowo	2792	2751	2734
Gmina Kozłowo	6228	6099	5975
RAZEM	33034	32640	32307

Epidemiologia

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych na terenie działania PSSE w Nidzicy w 2019 roku

W przypadku większości chorób zakaźnych sytuacja epidemiologiczna powiatu nidzickiego nie budzi niepokoju. Wybrane elementy sytuacji epidemiologicznej w latach 2013 - 2019 obrazują tabele nr 1 i 2.

Dane o zachorowaniach i zakażeniach oparte są o zgłoszenia chorób zakaźnych i zakażeń dokonywane przez lekarzy i placówki medyczne, zgodnie z ich ustawowym obowiązkiem. Uzyskane informacje stanowią podstawę podejmowanych przez pracowników inspekcji sanitarnej działań przeciwepidemicznych, w tym ustalanie źródeł zakażenia, dróg ich przenoszenia, ustalanie osób narażonych na zakażenie lub zachorowanie, działania profilaktyczne i zapobiegawcze.

W grupie schorzeń przenoszonych drogą pokarmową od wielu lat nie rejestruje się zachorowań na dur brzuszny, czerwonkę, wirusowe zapalenie wątroby typu A.

W 2019 roku odnotowano zmniejszoną do lat poprzednich ilość (8) zachorowań na salmonellozę ze wskaźnikiem zapadalności 24,80. W zachorowaniach główny serotyp to *Salmonella Enteritidis*. Na salmonellozę chorowały dzieci – 6 (z tego 4 w wieku do 4 lat) Zachorowania dotyczyły jednakowo mieszkańców wsi (50%) oraz z terenu miasta Nidzica (50 %) i były rejestrowane głównie w miesiącach ciepłych (6 przypadków). Źródłem zakażenia były najczęściej jaja kurze lub źle przygotowane mięso z drobiu. Dużą grupę zachorowań, szczególnie u małych dzieci stanowią wirusowe zakażenia jelitowe.

Nowym istotnym problemem zdrowotnym szczególnie u ludzi starszych są biegunki spowodowane przez kolonizację lub zakażenia wywołane przez laseczki *Clostridium difficile*. Niebezpieczne m.in. dla tej grupy wiekowej pacjentów są również kolonizacje lub zakażenia wywołane przez wielolekooporne drobnoustroje, szczególnie pałeczkę *Klebsiella pneumoniae*.

W 2019 roku zarejestrowano 3 nosicieli bakterii z rodzaju *Salmonella*, których wykryto podczas rutynowych badań laboratoryjnych na nosicielstwo do karty zdrowia.

W rejestrze PSSE w Nidzicy od 2007 roku nie figurują żadni nosiciele duru brzuszego.

W grupie zakażeń krwiopochodnych sytuacja epidemiologiczna powiatu nidzickiego jest zadawalająca. W 2019 r. wystąpiło 1 ostre zachorowanie oraz 5 przewlekłych zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C oraz zgłoszono 1 przypadek przewlekłego wzv typu B. Większość z tych osób mogła zostać zakażona w latach wcześniejszych w trakcie procedur medycznych jak również w gabinetach tatuażu czy gabinetach kosmetycznych. Zakażenia wirusami wzv zostały ujawnione przy wykonywaniu rutynowych i przesiewowych badań laboratoryjnych w krwiodawstwie lub u osób leczonych w szpitalach.

W grupie tzw neuroinfekcji ilość zachorowań jest na niskim poziomie w stosunku do lat poprzednich. Odnotowano 1 zgłoszenie podejrzenia zachorowanie na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych o etiologii wirusowej, których nie potwierdziły badania laboratoryjne W 2019 r. nie wystąpiło żadne zachorowanie na kleszczowe zapalenie mózgu.

Ze względu na endemiczne występowanie kleszczy zakażonych *Borrelia burgdorferi* analogicznie jak w innych częściach województwa Warmińsko-Mazurskiego od wielu lat utrzymuje się dość wysoka zapadalność na boreliozę. W 2019 roku odnotowano podobną liczbę przypadków (12). Większość rejestrowanych przypadków w ostatnich latach wynika z dobrego rozpoznawania choroby i dobrej zgłaszalności. Wśród chorych na boreliozę są zarówno mieszkańcy miasta (6) jak i mieszkańcy terenów wiejskich (6).

Od 2004 r. znacznie poprawiła się sytuacja epizootiologiczna wścieklizny wśród zwierząt i zmniejsza się zagrożenie tą chorobą wśród ludzi w naszym kraju. Jednak w powiecie nidzickim w minionym roku odnotowano chorego nietoperza, który pokąsał osobę w gospodarstwie rolnym na wsi. Po rozpoznaniu wścieklizny w badaniach laboratoryjnych Powiatowy Lekarz Weterynarii natychmiast powiadomił o tym fakcie Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nidzicy, który nakazał osobie pokąsanej przez wściekłego nietoperza do natychmiastowego stawienia się w Szpitalu Zakaźnym w Ostródzie celem podjęcia szczepień. Wścieklizna jest chorobą śmiertelną i tylko wykonanie serii szczepień ratuje człowiekowi zakażonemu życie. W 2019 roku liczba osób, które musiały zostać objęte szczepieniami p/wściekliznie była większa w stosunku do roku poprzedniego. Zaszczepiono 12 osób, w tym 3 po ugryzieniu przez koty, 7 po ugryzieniu przez bezpańskie psy, 1 przez mysz polną i 1 przez wściekłego nietoperza.

Liczba pokąsań przez zwierzęta ogółem wyniosła 50 (w 2018 r. - 55).

Skuteczne rozwiązanie problemu psów bez właściwego nadzoru ze strony właścicieli mogłoby pozwolić na zmniejszenie ilości osób pogryzionych i szczepionych przeciw wściekliznie. Zgłoszono natomiast 5 przypadków pokąsań przez koty, z których 3 osoby zostały zakwalifikowane do szczepień p/wściekliznie. Wskazaniem głównym do szczepień jest to, że koty są bardziej narażone na kontakt z wścieklizną w środowisku a przy tym nie są objęte obowiązkowymi szczepieniami przeciw tej chorobie. Z tego względu pracownicy sekcji epidemiologii przy sporządzaniu każdego wywiadu z osobą pokąsaną przez zwierzęta propagują szczepienie kotów przeciw wściekliznie.

W 2019 r. liczba zachorowań na ospę wietrzną wyniosła 90 przypadków.

Sytuacja epidemiologiczna grypy i zachorowań grypopodobnych zmienia się sezonowo co kilka lat. W 2019 roku zanotowano dalszy wzrost zgłoszeń 3465 w stosunku do roku poprzedniego 3167 zgłoszeń. Spośród wszystkich zachorowań 23 osoby zostały hospitalizowane oraz potwierdzono laboratoryjnie jeden przypadek grypy.

Dużym problemem zdrowotnym i społecznym staje się gruźlica płuc, która ma trend wzrostowy i dotyczy różnych środowisk społecznych. Zgłoszono 5 nowych zachorowań w tym jedna w mieście i 4 w środowisku wiejskim. Osoby chorujące na gruźlicę płuc oraz najbliższe otoczenie zostały objęte stałym nadzorem przez specjalistyczne poradnie opieki zdrowotnej.

Z innych nowych chorób podlegających zgłaszaniu takich jak SARS, grypa ptaków A/H5N1/ czy grypa (świńska) wywołana nowym wirusem A/H1N1/ nie odnotowano żadnego przypadku potwierdzonego laboratoryjnie.

Sytuacja epidemiologiczna chorób objętych programem eradykacji lub eliminacji jest bardzo dobra. Nie stwierdzono hospitalizacji z powodu ostrych porażenia wiotkich i poliomyelitis.

Po raz pierwszy od wielu lat zanotowano w naszym powiecie dwa zachorowania na odrę. Były to przypadki chorych osób narodowości Ukraińskiej, które przyjechały do Nidzicy do pracy. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy objął szczepieniami profilaktycznymi wszystkie osoby, które miały kontakt z chorymi a także wprowadził wzmożony nadzór epidemiologiczny nad tymi osobami. Istnieje więc realne zagrożenie tą chorobą dla naszej społeczności lokalnej. W ostatnich latach widzimy skokowy wzrost zachorowań na odrę w naszym kraju i krajach Europy. Dlatego też propagowane są szczepienia profilaktyczne dla osób, które nie są uodpornione, to znaczy nie chorowały na odrę lub nie były zaszczepione 2 dawkami.

Tabela nr 1. Zachorowania na choroby zakaźne - zakażenia w latach 2013 – 2019

Lp.	Jednostka chorobowa	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1	Salmonellozy (zatrucia pokarmowe)	17	7	10	3	5	11	8
2	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe - jad kiełbasiany (botulizm)	-	-	-	-	-	-	-
3	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (A04) ogółem	6	6	5	16	18	3	4
	W tym dzieci do lat 2	-	-	-	-	-	-	-
4	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe (A08) ogółem	52	45	57	22	44	33	48
	W tym dzieci do lat 2	22	23	28	11	19	16	22
5	Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe o prawdopodobn. zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 (A09)	11	42	26	20	13	19	13
6	Krztusiec	-	1	0	3	-	-	-
7	Szkarlatyna (płonica)	15	10	12	15	5	1	3
8	Zapalenie opon mózgowo- rdzeniowych	9	5	3	5	1	-	-
	w tym bakteryjne	4	1	2	-	-	-	-
9	Zapalenie mózgu	1	-	2	1	1	-	-
10	Róża	-	-	-	2	1	-	1
11	Zgorzel gazowa	-	-	-	-	-	-	-
12	Choroba z Lyme (borelioza)	21	14	20	20	21	6	12
13	Pokąsania osób przez zwierzęta	47	64	57	34	54	55	50
	w tym po których podjęto szczepienia przeciw wściekliznie	4	8	11	6	14	7	13
14	Ospa wietrzna	330	130	226	115	159	91	90
15	Odra	-	-	-	-	-	-	2
16	Różyczka	13	5	2	1	1	-	-
17	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	-	-	-	-	-	-	-
18	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	-	0	2	1	-	2	1
19	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	2	6	5	3	4	2	6
20	Świnka	2	-	-	1	-	1	-
21	Zgłoszenia grypy i chorób grypopodobnych	2844	1757	885	2898	1671	3167	3465
22	Grypa ptaków A/H5N1	-	-	-	-	-	-	-
23	Grypa nowy wirus A/H1N1	-	-	-	-	-	-	-
24	SARS	-	-	-	-	-	-	-
25	Kiła		1	2	-	-	-	2
26	Gruźlica płuc		3	4	8	7	4	5
27	AIDS		-	1	-	-	-	-
28	Clostridium difficile	4	5	5	16	18	3	4
29	Klebsiella pneumoniae (CPE, NDM)					3	2	2

Tabela nr 2

Wybrane choroby zakaźne w powiecie nidzickim w latach 2017 - 2019
Współczynniki zapadalności w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców

Jednostka chorobowa	2017 r.		2018 r.		2019 r.	
	Liczba zachorowań	Współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	Współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	Współczynnik zapadalności
Salmonellozy ogółem	5	15,00	11	33,66	8	24,80
Borelioza	21	63,00	6	18,36	12	37,20
Wzw typu B	-	-	2	6,12	1	3,10
Wzw typu C	4	12,00	2	6,12	6	18,60
Ospa wietrzna	159	477,00	91	278,46	90	279,00
Gruźlica płuc	7	21,00	4	12,24	5	15,50
Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu	2	6,00	-	-	-	-

Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą w powiecie nidzickim

W 2019 roku w powiecie nidzickim funkcjonowały 52 podmioty lecznicze będące pod nadzorem PPIS w Nidzicy. Są to podmioty, które udzielają ambulatoryjnych świadczeń medycznych: poradnie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, gabinety lekarskie, gabinety stomatologiczne, gabinety pielęgniarskie i inne podmioty świadczące usługi medyczne. Przeprowadzono w nich 52 kontrole kompleksowe a w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej także 8 kontroli tematycznych z zakresu realizacji szczepień ochronnych. Wystawiono 2 decyzje administracyjne.

Podmioty lecznicze będące pod nadzorem PPIS w Nidzicy dostosowały się do wszystkich wymagań aktualnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Zdrowia.

Celem utrzymania właściwego stanu higienicznego a także zapobiegania występowaniu zakażeń zakładowych inspekcja sanitarna przy sprawowaniu nadzoru szczególną uwagę zwracała na :

1. Prawidłowość wszystkich procedur higieniczno- sanitarnych opracowanych przez placówki medyczne i ich wdrożenie do stosowania,
2. Prawidłowość procesów sterylizacji i dezynfekcji, między innymi poprzez:
  - systematyczną ocenę prawidłowości i skuteczności procesów sterylizacji materiałów i narzędzi. Wszystkie placówki wyposażone są w odpowiednie autoklawy parowe (12 urządzeń).
  - egzekwowanie kontroli każdego procesu sterylizacji za pomocą zintegrowanych wskaźników chemicznych.
3. Monitoring gospodarki odpadami, szczególnie właściwą segregację i utylizację odpadów niebezpiecznych (wszystkie niebezpieczne odpady medyczne są utylizowane przez wyspecjalizowane firmy),
4. Wyrobienie u pracowników ochrony zdrowia nawyków przestrzegania zasad higienicznego i aseptycznego postępowania.
5. Obowiązki podejmowania i dokumentowania działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń, w tym konieczność prowadzenia kontroli wewnętrznej w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych.
6. Opracowanie i wdrożenie procedur na wypadek wystąpienia choroby szczególnie niebezpiecznej.

W 2019 roku poprawa stanu sanitarno-technicznego nastąpiła w następujących podmiotach wykonujących działalność leczniczą:

- Ośrodek Świadczeń Medycznych w Kozłowie- remont gabinetu zabiegowego,
- Przychodnia ELMED w Łynie- remont pomieszczeń.

Profilaktyczne szczepienia ochronne w 2019 roku

Szczepienia ochronne to jeden z najważniejszych elementów profilaktyki wielu groźnych dla zdrowia czy życia zakażeń i chorób zakaźnych. Dobre wykonawstwo szczepień ochronnych ma bezpośredni wpływ na korzystną sytuację epidemiologiczną wielu chorób zakaźnych.

Od wielu lat nie stwierdza się zachorowań na błonicę, tężec, poliomyelitis. Znacznie zmalała ilość chorych na wzw typu B, świnkę, różyczkę.

W 2019 roku nie zarejestrowano na terenie powiatu nidzickiego inwazyjnych zakażeń o etiologii meningokokowej, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*.

Osiągnięcie odpowiedniego poziomu uodpornienia całej populacji wymaga stałego i konsekwentnego przestrzegania wielu zasad wynikających z aktualnego stanu wiedzy medycznej i regulacji prawnych.

PPIS w Nidzicy sprawuje nadzór nad 8 podmiotami realizującymi Program Szczepień Ochronnych. Liczba dzieci i młodzieży podlegająca obowiązkowym szczepieniom ochronnym wynosi 6256. Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych polega głównie na egzekwowaniu:

- właściwych warunków sanitarno – technicznych punktów szczepień,
- opracowania i właściwego stosowania procedur higienicznych,
- dobrego przygotowania merytorycznego personelu szczepiącego,
- przestrzegania aktualnego Programu Szczepień Ochronnych i wojewódzkiego terminarza szczepień,
- wykonania szczepień obowiązkowych przez osoby uchylające się.
- prawidłowej metodyki wakcynacji,
- odpowiednich warunków transportu i przechowywania szczepionek,
- realizacji szczepień zalecanych przez Ministra Zdrowia.

W 2019 roku wykonanie szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w powiecie nidzickim kształtowało się na następującym poziomie:

1. Szczepienia pierwotne przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w pierwszym roku życia wykonano w 52,4 % (wymagane 55 %)
2. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w drugim roku życia wykonano w 57,5% (wymagane 55 %)
3. Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w drugim roku życia wykonano w 92,7% (wymagane 95 %)
4. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w szóstym roku życia wykonano w 95,5%
5. Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w szóstym roku życia (druga dawka) 95,9%
6. Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w dziesiątym roku życia (druga dawka) 96,8%
7. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia: 99,4%
8. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi w 19 roku życia: 98,6%

W powiecie nidzickim, podobnie jak w całym kraju istnieje problem uchylania się od szczepień obowiązkowych. W 2019 roku zgłoszono 14 rodziców, którzy uchylają się od szczepień obowiązkowych swoich dzieci. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy prowadzi aktualnie 4 postępowania egzekucyjne, przeprowadzono też rozmowy z rodzicami, którzy nie szczepią swoich dzieci.

W 2019 roku realizowano także szczepienia zalecane przez Ministra Zdrowia, finansowane przez pacjentów, pracodawców lub z budżetu państwa. Zaszczepiono 1297 osób, co stanowi 4% populacji powiatu nidzickiego. Były to szczepienia osób w różnym wieku przeciw następującym chorobom zakaźnym i zakażeniom: grypie, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, kleszczowemu zapaleniu mózgu, odrze, śwince i różyczce, tężcowi, błonicy, ospie wietrznej, zakażeniom rotawirusami, *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*, zakażeniom wirusem HPV.

Dobre wykonanie masowych szczepień populacji dzieci i młodzieży do 19 roku życia pozwala utrzymać tzw zbiorowiskową odporność na choroby zakaźne. Efektem takich działań jest wzrost odsetka populacji niewrażliwej na choroby zakaźne przeciw którym wykonywane były szczepienia ochronne oraz spadek współczynników zapadalności na choroby zakaźne objęte programem szczepień ochronnych.

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna

Działania podejmowane w 2019 roku przez Promocję Zdrowia i Oświatę Zdrowotną Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nidzicy wynikały z założeń krajowych (ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia), wojewódzkich (Wojewódzkiego Programu Promocji i Ochrony Zdrowia, Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV, Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, Programu Przeciwdziałania Narkomanii), sytuacji epidemiologicznej, społecznej, demograficznej województwa i powiatu nidzickiego. Ich inicjacją i koordynacją zajmowała się pracownik Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w PSSE. Organizowała, prowadziła, koordynowała i nadzorowała działalność oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Działania skierowane były do: rodziców i opiekunów dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych, młodzieży gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, nauczycieli, wychowawców oraz pedagogów szkolnych, kobiet w wieku rozrodczym, pacjentów zakładów opieki zdrowotnej, pracowników ochrony zdrowia, przedstawicieli samorządów lokalnych, policjantów, strażników miejskich.

Realizowaliśmy następujące programy profilaktyczne:

- Rządowy Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce;
- Program „Czyste powietrze wokół nas”;
- Program „Bieg po zdrowie”;
- Program „Trzymaj Formę” (największy w Unii Europejskiej program na temat racjonalnego odżywiania, edukacji konsumenckiej i aktywności fizycznej);
- Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych KIK/68 realizowany w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej;
- Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV.

Organizowaliśmy działania związane z:

- profilaktyką zażywania nowych narkotyków, tzw. Dopalaczy;
- Światowym Dniem bez Tytoniu;
- Dniem Rzucania Palenia;
- Światowym Dniem Zdrowia;
- Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach;
- profilaktyką grypy sezonowej i grypy A/H1N1;
- akcją „Moje dziecko idzie do szkoły”;
- akcją „Zdrowe wakacje”;
- profilaktyką chorób odkleszczowych;
- profilaktyką zarażeń pasożytniczych (owsica, wszawica, świerz, bąblowica itp.);
- profilaktyką wścieklizny;
- profilaktyką zatruc grzybami;
- profilaktyką wirusowego zapalenia wątroby (wzw A, B, C);
- profilaktyką zakażeń wirusem HPV i innych chorób przenoszonych drogą płciową;
- propagowaniem zasad higieny osobistej;
- uświadamianiem zagrożeń zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV.

Profilaktyka uzależnień (dopalacze)

W ramach działań edukacyjnych na temat „nowych narkotyków”, tzw. dopalaczy, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nidzicy prowadziła szeroko zakrojone działania skierowane do przedstawicieli samorządów, kadry pedagogicznej i uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych naszego powiatu.

Podczas tych działań przekazywane były informacje na temat trendów i stylu życia młodego pokolenia, modelu i zasięgu używania nowych substancji psychoaktywnych, nowych

środków psychoaktywnych na scenie narkotykowej w Polsce (design drugs, nowe narkotyki pochodzenia naturalnego, leki używane w celu odurzania się, drinki energetyzujące i legalne produkty stymulujące).

Działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej polegały na szerokiej współpracy lokalnej, prowadzeniu działań edukacyjnych, wydawaniu materiałów edukacyjnych, organizacji debat na temat uzależnień oraz udzielaniu wywiadów lokalnym mediom.

Dobra, wypracowana współpraca z Powiatową Komendą Policji – wspólne prelekcje przynoszą pozytywne korzyści tj. wzrasta świadomość młodych ludzi jak i ich rodziców.

Projekt profilaktyczny w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych KIK/68

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna organizowała różnego rodzaju szkolenia, zajęcia edukacyjne, eventy poświęcone profilaktyce uzależnień skierowane do kobiet w wieku prokreacyjnym i do ogółu społeczeństwa. Prowadziła stoiska profilaktyczne, gdzie osoby zainteresowane mogły uzyskać informacje na tematy prozdrowotne ze szczególnym uwzględnieniem tematyki uzależnień od środków psychoaktywnych.

Program Ograniczenia Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu

Od roku 2007 Państwowa Inspekcja Sanitarna jest koordynatorem działań w ramach narodowego „Programu Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce”.

Program określa kierunki działania, priorytetowe cele i zadania w dziedzinie zwalczania zagrożeń ze strony chorób odtyniowych. Jednym z jego głównych celów jest zmiana klimatu społecznego i zachowań w stosunku do palenia tytoniu poprzez wielopłaszczyznowe działania edukacyjne.

Realizacja programu w 2019 roku polegała na działaniach edukacyjnych skierowanych do różnych grup docelowych. Działaniami objęto dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe. Edukację dzieci, młodzieży, ich rodziców i opiekunów przeprowadzono w ramach programów edukacyjnych „Czyste powietrze wokół nas”. W roku szkolnym 2018/2019 programem objęto 100% przedszkoli powiatu nidzickiego. Działania edukacyjne dla dzieci w szkołach podstawowych, ich rodziców opiekunów prowadzono w ramach programu „Bieg po zdrowie”. W roku szkolnym 2018/2019 programem objęto 50% szkół podstawowych.

Wśród działań obchodzonych corocznie skierowanych do społeczności lokalnej zrealizowano obchody „Światowego Dnia Bez Tytoniu” oraz obchody „Światowego Dnia Rzucania Palenia”. W ramach tych obchodów organizowano imprezy lokalne, happeningi, konkursy wiedzy, plastyczne, punkty promocji zdrowia, imprezy lokalne szkolenia i narady, publikowano informacje na stronach internetowych, w mediach lokalnych. Działaniami objęto łącznie 1850 osób.

Program promujący racjonalne odżywianie i aktywność fizyczną „Trzymaj Formę”

W roku szkolnym 2018/2019 pracownik Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej koordynowała realizację XIII edycję programu „Trzymaj formę”, do której przystąpiło 15 szkół podstawowych, co stanowi 100%. Programem objęto 2135 osób (uczniów, rodziców uczniów, nauczycieli).

W ramach programu prowadzono między innymi: szkolenia dla koordynatorów szkolnych, zajęcia edukacyjne na temat racjonalnego żywienia dla uczniów, rodziców, opiekunów, imprezy środowiskowe oraz konkursy wiedzy.

Problem otyłości dotyka również dzieci z powiatu nidzickiego. Podejmujemy szereg działań, wypracujemy współpracę z instytucjami, aby temu problemowi wspólnie zapobiegać.

Kampania #mamaczasrozmawiać#

W ramach profilaktyki HIV/AIDS pracownik pionu promocji zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej włączyła się w kampanię #mamaczasrozmawiać#, która skierowana jest do rodzin wielopokoleniowych. Kampania zachęca do rozmawiania w rodzinach o chorobach przenoszonych drogą płciową i dialogu międzypokoleniowego.

W ramach profilaktyki HIV/AIDS pracownik PZIOZ zorganizowała i przeprowadziła szkolenia dla pracowników 2 zakładów pracy, którzy są narażeni na materiał potencjalnie zakaźny. W szkoleniu uczestniczyło 114 osób. Ponadto pracownik prowadzi zajęcia edukacyjne dla młodzieży w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.

Akcja „Zdrowe Wakacje”

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna wzorem lat ubiegłych, realizowała akcję „Zdrowe wakacje”. Celem akcji jest zmniejszenie liczby wypadków, zachorowań i zakażeń u dzieci, młodzieży przebywających na obozach i koloniach letnich. W czasie edukacji wykorzystywany był folder „Zdrowe Wakacje” opracowany przez Oddział Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie rozszerzony o nowe tematy, tj. szkodliwość nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV, profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych oraz właściwe zachowanie podczas burzy. Podczas akcji współpracowano z samorządami lokalnymi oraz Powiatową Komendą Policji.

Akcja – „Moje Dziecko Idzie Do Szkoły”

Akcja ta prowadzona jest od wielu lat w naszym powiecie. Cieszy się corocznie dużym zainteresowaniem ze strony uczniów, rodziców oraz nauczycieli. W ramach tej akcji są prowadzone zajęcia edukacyjne dla rodziców, nauczycieli jak również uczniów. Podczas spotkań omawiamy- profilaktykę żywieniową, profilaktykę wad postawy, wad wzroku, profilaktykę tytoniową profilaktykę próchnicy zębów oraz profilaktykę chorób zakaźnych tj. grypa, wsza, świnka. Każdy rodzic otrzymuje materiały edukacyjne.

Inne przedsięwzięcia

Przy współpracy z Telewizyjną Agencją Producentką TA P1 z Olsztyna WSSE Olsztyn realizowała programy telewizyjne z cyklu „Nasze zdrowie” i „Na widelcu”. Programy prezentują działania związane z promocją zdrowia i oświatą zdrowotną podejmowane w województwie warmińsko-mazurskim przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie oraz Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne.

„Nasze Zdrowie” i „Na widelcu” to programy poświęcone profilaktyce zdrowia dzieci, młodzieży, jak i dorosłych. W każdym programie omawiane są przez specjalistów problemy zdrowotne, którym można zapobiegać dzięki odpowiedniemu zachowaniu. Tematami odcinków były między innymi: profilaktyka zażywania dopalaczy, profilaktyka grypy i chorób górnych dróg oddechowych, przeciwdziałanie wirusowemu zapaleniu mózgu i boreliozy, zapobieganie zatruciom grzybami czy zasady właściwego odżywiania się ze szczególnym uwzględnieniem piramidy żywienia i zdrowego stylu życia.

Filmy te są promowane podczas szkoleń dla koordynatorów szkolnych programów prozdrowotnych, rodziców, pracowników i wykorzystywane w czasie edukacji różnych grup społecznych.

Współpracowaliśmy i wspieraliśmy sieć „Szkół Promujących Zdrowie”. Braliśmy udział w przygotowaniach koordynatorów szkół do pozyskania przez szkoły Wojewódzkie i Ogólnopolskie „Certyfikaty Szkoły Promującej Zdrowie”. W 2019 w Nidzicy odbyła się Wojewódzka konferencja Szkół Promujących Zdrowie, podczas, której 6 szkół naszego powiatu otrzymało certyfikaty.

W odpowiedzi na potrzebę społeczną wynikającą z niedostatecznej pomocy informacyjno-terapeutycznej dla użytkowników „dopalaczy”, członków ich rodzin, opiekunów i wychowawców przy Oddziale Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Olsztynie został utworzony Bezpłatny i Anonimowy Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w sprawie „dopalaczy”. Punkt ten był promowany podczas różnych spotkań z przedstawicielami instytucjami, rodzicami czy nauczycielami.

Oferta dotyczy wyłącznie problemu zażywania „dopalaczy”. W szczególności kierowana jest do osób ich używających szukających pomocy.

Propagowaliśmy infolinię na temat środków zastępczych 800 060 800, którą utworzył Główny Inspektorat Sanitarny w celu udzielania podstawowych informacji związanych ze zjawiskiem zażywania „dopalaczy”.

Wypracowana współpraca z Kołem Emerytowanych Nauczycieli sprawiła, że pracownik PZIOZ od wielu lat, kilka razy w roku prowadziła dla tej grupy społecznej wykłady w zakresie profilaktyki prozdrowotnej (choroby związane z tarczycą, choroby słuchu, choroby związane ze stawami, nietrzymanie moczu, profilaktyka chorób zakaźnych - grypa, borelioza, choroby układu krążenia, choroby układu pokarmowego, choroby układu oddechowego, cukrzyca, nadciśnienie, profilaktyka nowotworowa - rak szyjki macicy, rak piersi, rak jelita grubego). Wykłady te cieszą się dużym zainteresowaniem ze strony uczestników spotkań.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

1. Zadania wykonywane przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny wpływające na stan sanitarny powiatu Nidzica to przede wszystkim:

- opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego miasta i gmin,
- opiniowanie projektów technologicznych ,
- opiniowanie dokumentacji związanej z ochroną środowiska,
- przeprowadzanie kontroli sanitarnych obiektów w trakcie realizacji,
- uczestniczenie w odbiorach obiektów przekazywanych do uruchomienia i użytkowania.

Uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

W okresie sprawozdawczym przyjęto do uzgodnienia 4 podania i w przedmiotowym zakresie wydano 4 opinie – wszystkie opinie wydano bez zastrzeżeń.

Opiniowanie projektu dokumentu wraz z opinią oddziaływania na środowisko.

W okresie sprawozdawczym przyjęto do uzgodnienia 2 podania w przedmiotowym zakresie wydano 2 opinie. Jedna opinia wydana została z zastrzeżeniami, które dotyczyły m.in.

- dla nowo realizowanej zabudowy – w tym produkcyjnej lub/i usługowej - wymagającej zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków należy przyjąć konieczność realizacji sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej zapewniającej przesył nieczystości do oczyszczalni, z wykluczeniem rozwiązań tymczasowych;

Uzgadnianie projektów budowlanych pod względem wymagań sanitarno-higienicznych.

W okresie sprawozdawczym do komórki ZNS wpłynęły 24 podania o zaopiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Wydano 15 opinii bez zastrzeżeń, 1 z zastrzeżeniami, 1 negatywną, 1 sprawę załatwiono pismem informacyjnym, 2 sprawy umorzono po złożeniu stosownego podania przez wnioskodawcę a 4 są prowadzone nadal – w trakcie uzupełniania dokumentacji.

Opinię negatywną wydano na lokal gastronomiczny „KEBAB” w Nidzicy ul. Warszawska 3 – działka 63/7 - powodem wydania opinii negatywnej było niespełnienie wymagań sanitarno-higienicznych a wymaganych przy prowadzeniu działalności związanej z produkcją i wprowadzaniem do obrotu żywności.

Ważną opiniowaną dokumentacją w okresie sprawozdawczym była:

1. Budowa sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej od miejscowości Kozłowo do miejscowości Niedanowo (gmina Kozłowo) z wpięciem istniejącej sieci wodociągowej w miejscowości Zakrzewo, gmina Kozłowo. Obecnie na terenie miejscowości Zakrzewo oraz Niedanowo występują zbiorowe sieci wodociągowe z ujęciami wody. Jednak stan techniczny istniejących ujęć jest bardzo zły, a woda często nie spełnia odpowiednich wymagań dla wody przeznaczonej do spożycia.

Odbiory końcowe

W okresie sprawozdawczym przyjęto 32 podania od inwestorów o dokonanie odbioru sanitarno-higienicznego obiektów - w tym: w trybie art. 56 Prawa budowlanego było 12 spraw, pozostałe odbiory odbywały się w trybie art. 3 pkt 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Z przyjętych spraw 5 zostało umorzono na wniosek inwestorów w trybie art. 105 kpa.

Ważne obiekty odbierane w trybie art. 56 Prawa budowlanego.

1) Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Łynie – do czasu uruchomienia sali zajęcia gimnastyczne w szkole odbywały się na korytarzach lub na dworze gdy zezwalały na to warunki pogodowe.

- 2) „Budowa hali produkcyjnej z zapleczem biurowo-socjalnym oraz hali magazynowej na działce nr 26/4 obręb nr 1 w Nidzicy przy ul. Przemysłowej wraz z infrastrukturą techniczną na działkach nr 26/4, 26/3, 316 obręb nr 1 w Nidzicy – w zakładzie w którym produkowane są meble tapicerowane zatrudnionych jest około 100 osób, (do czasu wybudowania hali właściciel wynajmował pomieszczenia).
- 3) „Budowa budynków rekreacji indywidualnej” na działce o numerze ewidencyjnym gruntu 3158/45 w miejscowości Wikno, obręb Jabłonka, gm. Nidzica – w ramach inwestycji wybudowano 6 wolnostojących budynków z przeznaczeniem na wynajem jako działalność turystyczna.

Wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W roku sprawozdawczym wydano 2 opinie w przedmiotowym zakresie dla inwestycji

1. „Rozbudowa i modernizacja zakładu KAMET Sp. z o.o., zlokalizowanego na terenie działki o numerze 32/6, położonej w obrębie Piątki w Nidzicy” - warunki realizacji przyjęto zgodnie z informacją zawartą w raporcie ooś.
2. „Budowa na terenie działki nr 115/7 położonej w miejscowości Górowo, gmina Kozłowo, instalacji do odzysku odpadów innych niż niebezpieczne, w skład której wchodziła będzie przewoźna strzępiarka wraz z infrastrukturą zaplecza technicznego oraz socjalno-biurowego”

Dla realizacji inwestycji nałożono warunki realizacji na etapie eksploatacji

Wydanie opinii co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby- co do zakresu raportu.

W roku sprawozdawczym przyjęto do opiniowania 20 sprawy w przedmiotowym zakresie, dla 18 inwestycji organ odstąpił od konieczności sporządzania raportu ooś (głównie dotyczyło to elektrowni fotowoltaicznych) a w 2 przypadkach nałożył obowiązek przeprowadzania oceny oddziaływania inwestycji na środowisko - Miejsce Obsługi Klienta Pawliki Wschód oraz ferma drobiu w miejscowości Wiłunie gmina Janowiec Kościelny (do 200 DJP).

Higieny Pracy

Podstawowym zadaniem Sekcji Higieny Pracy w roku 2019 było:

- prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy oraz zachowanie bezpieczeństwa chemicznego poprzez nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, produktami biobójczymi, detergentami i prekursorami narkotyków kat. 2 i 3
- sprawowanie nadzoru nad ustawowym zakazem wytwarzania lub wprowadzania do obrotu produktów stwarzających zagrożenie życia lub zdrowia ludzi;
- przeciwdziałanie narkomanii poprzez minimalizację zagrożeń zdrowia publicznego stwarzanych przez środki zastępcze;

Zasadnicze zamierzenia z zakresu higieny pracy na rok 2019 były realizowane między innymi poprzez:

- 1) prowadzenie nadzoru w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy;
- 2) nadzorowanie i prowadzenie postępowań administracyjnych w zakresie chorób zawodowych;
- 3) prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na substancje rakotwórcze zawarte w lekach cytostatycznych (zamierzenie realizowane w latach 2019-2020);
- 4) prowadzenie działań związanych z nadzorem nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami;
- 5) prowadzenie działań związanych z nadzorem nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3;
- 6) prowadzenie działań związanych z nadzorem nad produktami biobójczymi i detergentami;
- 7) prowadzenie działań wynikających z ustaleń *Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów*, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach;
- 8) prowadzenie działań wynikających z ustaleń *Podgrupy Forum ds. rozporządzenia w sprawie produktów biobójczych (Biocidal Products Regulation Subgroup)*, działającej w ramach *Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów*, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach;
- 9) uczestniczenie w realizacji wybranych projektów *Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów*, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach;
- 10) uczestniczenie w realizacji wybranych projektów *Podgrupy Forum ds. rozporządzenia w sprawie produktów biobójczych (Biocidal Product Regulation Subgroup)*, działającej w ramach *Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów*, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach;
- 11) prowadzenie nadzoru nad przygotowaniem pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”;
- 12) współuczestniczenie w realizacji kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy z siedzibą w Bilbao prowadzonych przez Krajowy Punkt Centralny (CIOP-PIB) poprzez rozpowszechnianie informacji nt. bezpiecznych warunków pracy;
- 13) współuczestniczenie w realizacji wybranych projektów sieci CLEEN.

- 14) sprawowanie nadzoru w zakresie kontroli przestrzegania przepisów zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych i we współpracy z Inspektorem ds. Substancji Chemicznych objęcie nadzorem przestrzeganie przepisów z zakresu legalnego zastosowania nowych substancji psychoaktywnych, w tym prowadzenie działań administracyjno-prawnych w trybie obowiązujących przepisów mających na celu znaczne zmniejszenie dostępności środków zastępczych; wzmocnienie działań w zakresie identyfikacji składu nowych narkotyków, zmniejszenie podaży i popytu;
- 15) prowadzenie rejestru przypadków zatruc środków zastępczymi, nowymi substancjami psychoaktywnymi i zgonów; wzmocnienie współpracy z podmiotami leczniczymi w zakresie raportowania o interwencjach medycznych dotyczących przypadków zatruc nowymi narkotykami;
- 16) prowadzenie wczesnego rozpoznawania sytuacji epidemiologicznej i adekwatnie reagowanie na zagrożenia m. in. przez ścisłą współpracę z Policją, Krajową Administracją Skarbową, Prokuratorami i instytucjami badawczymi;
- 17) wdrożenie działań zapobiegających przenikaniu prekursorów narkotykowych na nielegalny rynek wytwarzania nowych narkotyków;
- 18) prowadzenie i uzupełnianie na bieżąco bazy SMIOD oraz wykorzystywanie danych przy realizacji zadań;
- 19) udział pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych w szkoleniach w zakresie środków zastępczych organizowanych przez jednostki badawcze i Główny Inspektorat Sanitarny jak również inne podmioty;
- 20) prowadzenie działań edukacyjnych i profilaktycznych w obszarze „nowych narkotyków” we współpracy z właściwymi organami i organizacjami terenowymi;
- 21) współpracę z Krajową Administracją Skarbową, z Policją i innymi organami ścigania, z Centrum Zarządzania Kryzysowego Starosty w zakresie przeciwdziałania narkomanii w obszarze środków zastępczych;
- 22) prowadzenie nadzoru nad przestrzeganiem przez pracodawców obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (t.j. Dz. U. z 2019r., poz. 1438, z późn. zm.).

Nadzorem sanitarnym działu Higieny Pracy objętych było **190** zakładów pracy (miasto Nidzica – 123, gmina Nidzica – 22, gmina Janowiec Kościelny – 8, gmina Janowo – 15, gmina Kozłowo – 22) zatrudniających ogółem 3850 pracowników, zgodnie z „Listą ewidencji zakładów pracy na dzień 31. 12. 2019r.”

Podział zakładów pracy wg klasyfikacji dr L. Dawydzika – stan na 31. 12. 2019r. przedstawia się następująco:

Grupa I - 30 zakładów – zakłady o znikomym narażeniu.

Grupa II - 136 zakładów – zakłady o małym zagrożeniu. Występujące czynniki szkodliwe są oznaczane w przedziale normatywu od 0,5 do 1,0 NDS/NDN, brak stwierdzonych chorób zawodowych.

Grupa III - 24 zakładów – zakłady ze stwierdzonymi przekroczeniami NDS/NDN, zakłady lub w których występują czynniki rakotwórcze lub mutagenne, stwierdzone choroby zawodowe.

I. Nadzór bieżący nad zakładami pracy w powiecie nidzickim.

W okresie sprawozdawczym skontrolowano ogółem **104** zakłady pracy, przeprowadzono **152** kontrole sanitarne (podstawowych, sprawdzających, tematycznych, interwencyjnych, wizytacji), 1 postępowanie wyjaśniające w sprawie chorób zawodowych.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli sanitarnych wystawiono 37 decyzji administracyjnych nakazowych, liczba nakazów w decyzjach – 201, w tym nakazów m. in.:

- **103** - dotyczących braku badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,
- **7** – z zakresu niebezpiecznych/stwarzających zagrożenie substancji chemicznych i ich mieszanin,
- **34** – dotyczących braku rejestrów czynników szkodliwych oraz kart badań i pomiarów,
- **16** – z zakresu substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- **3** – z zakresu szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy,
- **2** – dotyczących braku stanowiskowych instrukcji bezpieczeństwa i higieny pracy,
- **4** – dotyczących braku zaświadczeń o przeszkoleniu pracowników i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- **13** - w zakresie sporządzonego opracowania oceny ryzyka zawodowego występującego na stanowiskach pracy w zakładach, braku zapoznania pracowników z w/w oceną ryzyka
- **1** – dotyczący braku aktualnych orzeczenia lekarskiego pracownika,
- **6** – dotyczących braku sprawnie funkcjonującego systemu pierwszej pomocy w razie wypadku (brak apteczki, instrukcji o udzielaniu pierwszej pomocy, pracowników wyznaczonych i przeszkolonych w udzielaniu pierwszej pomocy),
- **12** – dotyczących nieodpowiednio utrzymanego stanu sanitarnego pomieszczeń pracy, pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych.

W wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego uzyskano poprawę warunków higieniczno – zdrowotnych w środowisku pracy tj:

- doprowadzono do właściwego stanu sanitarnego pomieszczenia produkcyjne oraz zaplecze socjalno – higieniczne dla **255** pracowników,
- przeprowadzono badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy – dla ok. **500** pracowników,
- inne – wynikające z obowiązujących przepisów prawa – dla **633** pracowników, w 13 skontrolowanych zakładach pracy zaktualizowano ocenę ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, zapoznano pracowników z wynikami przeprowadzonej oceny ryzyka,
- w 2 skontrolowanych zakładach pracy opracowano stanowiskowe instrukcje bezpieczeństwa i higieny pracy, udostępniono je pracownikom do stałego korzystania,
- w 6 zakładach pracy usprawniono funkcjonowanie systemu pierwszej pomocy w razie wypadku (zakup apteczek z pełnym wyposażeniem, udostępnienie instrukcji udzielania pierwszej pomocy, wyznaczenie i przeszkolenie osób w zakresie udzielania pierwszej pomocy w razie wypadku),
- w 3 zakładach pracy poprawiono bezpieczeństwo i higienę pracy podczas stosowania niebezpiecznych/stwarzających zagrożenie substancji chemicznych i ich mieszanin,
- w 2 zakładach poprawiono bezpieczeństwo i higienę pracy osób pracujących w kontakcie ze szkodliwymi dla zdrowia czynnikami biologicznymi w środowisku pracy,
- w 7 zakładach poprawiono bezpieczeństwo i higienę pracy osób pracujących w narażeniu lub w kontakcie z substancjami i ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennymi w środowisku pracy.

W celu przymuszenia do wykonania nakazów z decyzji wszczęto postępowania egzekucyjne w 3 zakładach pracy, wystawiono 4 postanowienia o nałożeniu grzywny.

Ogólna ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy w powiecie nidzickim – **dobra**.

II. Choroby zawodowe.

W okresie sprawozdawczym nie zgłoszono podejrzeń choroby zawodowej. Przeprowadzono 1 ocenę narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej (na wniosek PSSE w Olsztynie). Wystawiono 6 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej (postępowania rozpoczęte w 2018r.): „*choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: borelioza*” u 5 rolników indywidualnych, „*obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1,2 i 3 kHz*” – u 1 pracownika leśnego/pilarza oraz 1 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej – „*przewlekła choroba narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat*” u 1 nauczyciela/dyrektora szkoły podstawowej.

III. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.

Na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nidzicy, w ewidencji nadzorowanych zakładów przez dział Higieny Pracy znajdują się 132 obiekty: 27 obiektów zajmujących się dystrybucją niebezpiecznych/stwarzających zagrożenie substancji chemicznych i ich mieszanin oraz 105 zakładów pracy stosujących w/w substancje i mieszaniny w działalności zawodowej (niebezpieczne/stwarzające zagrożenie substancje i mieszaniny chemiczne, produkty biobójcze oraz prekursorzy narkotyków kategorii 2 i 3).

Na terenie powiatu nidzickiego nie działają podmioty produkujące niebezpieczne/stwarzające zagrożenie substancje chemiczne i ich mieszaniny.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono ogółem **75** kontroli sanitarnych w **62** zakładach pracy i obiektach zajmujących się wprowadzaniem do obrotu oraz stosowaniem substancji chemicznych i ich mieszanin. Wydano 3 decyzje nakazujących usunięcie nieprawidłowości dotyczących w/w substancji i mieszanin. Wyegzekwowano:

- aktualizację spisu stosowanych w zakładach niebezpiecznych/stwarzających zagrożenie substancji chemicznych i ich mieszanin,
- udostępnienie pracownikom informacji zawartych w aktualnych kartach charakterystyki w/w substancji i mieszanin stosowanych przez nich w procesie produkcji.

IV. Nadzór nad produktami biobójczymi.

Na terenie powiatu nidzickiego w ewidencji nadzorowanych zakładów przez dział Higieny Pracy (stan na dzień 31.12.2019r.) znajduje się 7 podmiotów odpowiedzialnych za wprowadzanie do obrotu produktów biobójczych (wyłącznie dystrybutorzy) oraz 46 podmiotów stosujących w/w produkty.

W roku sprawozdawczym 2019 przeprowadzono 5 kontroli sanitarnych w zakresie wprowadzania do obrotu oraz 12 kontroli w zakresie stosowania produktów biobójczych. Nieprawidłowości nie stwierdzono, postępowań administracyjnych dotyczących produktów biobójczych nie prowadzono.

V. Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3

Na terenie powiatu nidzickiego nie działają podmioty zajmujące się wprowadzaniem do obrotu prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3. W ewidencji nadzorowanych zakładów przez dział Higieny Pracy (stan na dzień 31.12.2019r.) znajdują się 3 zakłady stosujące prekursory narkotykowe:

- 1) nadmanganian potasu – „kat. 2b” - do dezynfekcji;
- 2) kwas siarkowy (IV) – „kat. 3” – do analiz laboratoryjnych
- 3) kwas chlorowodorowy – „kat. 3” - do analiz laboratoryjnych, do mycia i czyszczenia w procesie galwanizacji;

W roku sprawozdawczym 2019 przeprowadzono 2 kontrole sanitarne w zakresie stosowania prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3. Nieprawidłowości nie stwierdzono, postępowań administracyjnych dotyczących prekursorów narkotykowych nie prowadzono.

VI. Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Na terenie powiatu nidzickiego znajduje się **25 zakładów pracy**, w których pracownicy są narażeni lub pracują w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi.

W ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi skontrolowano **23 zakłady pracy**, przeprowadzono **36 kontroli sanitarnych** (podstawowe, sprawdzające i tematyczne), wydano **6 decyzji administracyjnych**, w wyniku czego wyegzekwowano od pracodawców: aktualizację rejestru prac oraz rejestru pracowników, którzy podczas wykonywania obowiązków służbowych narażeni są na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; wykonanie badań i pomiarów w/w czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy; przekazanie Warmińsko-Mazurskiemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o w/w czynnikach rakotwórczych lub mutagennym, zgodnie z wymaganiami prawnymi.

Ogółem liczba pracowników narażonych lub pracujących w kontakcie z czynnikami rakotwórczymi lub mutagennymi wynosi 191, w tym kobiet – 4.

VII. WYKAZ ZAKŁADÓW O SZCZEGÓLNYM ZAGROŻENIU

– stan na dzień 31. 12. 2019r.

Lp.	Miasto, Gmina	PKD	Zakład	Adres	Czynnik szkodliwy	Czynniki rakovórcze	Przekroczenia >5x NDS(N) od-do	Liczba osób naraż onych	Liczba osób będąca w kontakcie z czynnikiem rakovórw.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Janowo	01	Reprodukcja Indyków Anatol Gerczak Ferma Indyków w Jagarzewie	Jagarzewo 65 13-113 Janowo	-	CID 20 (formaldehyd 5-15%)	nie dotyczy	0	3
2	Janowo	16	LEURO Dariusz Czepło Tartak w Muszakach	Muszaki 86 13-113 Janowo	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma krotność NDS 0,22-0,36	14	0
3	Nidzica	16	ZAKŁAD STOLARSKI Rajmund Kutryb	ul. Słoneczna 47 13-100 Nidzica	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma krotność NDS 0,43 – 0,45	2	0
4	Nidzica	16	BIELASTY Sp. z o. o.	ul. Traugutta 20C 13-100 Nidzica	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma krotność NDS 0,31 - 0,37	16	0
5	Nidzica	16	Przedsiębiorstwo Usługowo- Handlowe A-J Anna Janz	ul. Sienkiewicza 4 13-100 Nidzica	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma krotność NDS 0,51 – 0,58	10	0
6	Nidzica	16	Zakład Stolarski DREWNID Andrzej Tabaczyński	ul. Traugutta 20E 13-100 Nidzica	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma krotność NDS 0,49-0,60	7	0

Lp.	Miasto, Gmina	PKD	Zakład	Adres	Czynnik szkodliwy	Czynniki rakovórcze	Przekroczenia >5x NDS(N) od-do	Liczba osób naraż onych	Liczba osób będąca w kontakcie z czynnikiem rakov. w.
7	Nidzica	16	Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowe Jarosław Cierniewski	ul. Boczna 37 13-100 Nidzica	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma, NDS 0,40 -0,51	15	0
8	Nidzica	23	ISOROC POLSKA S. A.	ul. Leśna 30 13-100Nidzica	1/ Mangan 2/ Hałas 3/ Tlenek węgla	4/ Żywica WR-120/N Formaldehyd	krotność NDS 1/ fr. wdych – 1,44 fr..respir – 4,97 krotność NDN – 7,03 krotność NDS – 1,44 krotność NDS < 0,1	2 15 8 0	0 0 0 9
9	Nidzica	28	Firma BIELICKI Zbigniew Bielicki	ul. Wiosenna 4 13-100 Nidzica	-	Związki chromu (VI) Nikiel	przekroczeń nie ma, krotność NDS - poniżej 0,1	0	4
10	Kozłowo	28	„WIBO-BT” Monika Bober-Kuchta	ul. Kolejowa 20 13-124 Kozłowo	-	Związki chromu (VI) Nikiel	przekroczeń nie ma, krotność NDS – poniżej 0,01	0	4
11	Nidzica	28	„WIEJAK” Sp. z o. o.	Litwinki 16 13-100 Nidzica	-	Związki chromu (VI) Nikiel Pyły drewna	przekroczeń nie ma krotność NDS – poniżej 0,1 krotność NDS – 0,45	0 1	9 0

Lp.	Miasto, Gmina	PKD	Zakład	Adres	Czynnik szkodliwy	Czynniki rakotwórcze	Przekroczenia >5x NDS(N) od-do	Liczba osób narażonych	Liczba osób będąca w kontakcie z czynnikiem rakotw.
12	Nidzica	31	„AWA-MEBEL” Sp. z o. o. ul. Żeromskiego 4A/1, Nidzica	Piątki 37 13-100 Nidzica	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma krotność NDS 0,40 - 0,47	9	0
13	Nidzica	31	dreWIT Piotr Witkowski	ul. Olsztyńska 39A 13-100 Nidzica	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma, krotność NDS 0,42 –0,62	24	0
14	Nidzica	31	GHG Sp. z o. o. ul. Leśna 32, 13-100 Nidzica	ul. Kolejowa 1 13-100 Nidzica	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma, krotność NDS 0,26 –0,71	36	0
15	Nidzica	31	P. P. H. U. STOLMAKS Maksymiak Tomasz	Piątki 12A 13-100 Nidzica	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma krotność NDS 0,45-0,48	9	0
16	Nidzica	32	Zakład Stolarski Sp. j. S. Towcik, E. Olewnik	ul. Sportowa 11 13-100 Nidzica	-	Pyły drewna	przekroczeń nie ma, krotność NDS 0,29-0,38	27	0
17	Nidzica	36	Miejskie Wodociągi i Kanalizacja Sp. z o. o.	ul. Kolejowa 17C 13-100 Nidzica	-	Dichromian (VI) potasu	Nie dotyczy	0	1
18	Nidzica	42	Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów Sp. z o. o. w Mińsku Mazowieckim ul. Kolejowa 28, 05-300 Mińsk Mazowiecki Wytwórnia Mas Bitumicznych w Rozdrożu	Rozdroże 5B 13-100 Nidzica	-	WWA, benzo/a/piren, dibenzo/ah/antracen	przekroczeń nie ma, krotność NDS – poniżej 0,1	0	3

Lp.	Miasto, Gmina	PKD	Zakład	Adres	Czynnik szkodliwy	Czynniki rakovórcze	Przekroczenia >5x NDS(N) od-do	Liczba osób naraż onych	Liczba osób będąca w kontakcie z czynnikami rakovw.
19	Nidzica	42	Przedsiębiorstwo Budowy Dróg i Mostów Sp. z o. o. w Mińsku Mazowieckim ul. Kolejowa 28, 05-300 Mińsk Mazowiecki Kierownictwo Grupy Robót w Rozdrożu	Rozdroże 5B 13-100 Nidzica		WWA, benzo/a/piren, dibenzo/ah/antracen	przekroczeń nie ma, krotność NDS – poniżej 0,1	0	3
20	Nidzica	46	DOM Sp. J. Marek Miszkiewicz Robert Miszkiewicz	ul. Żeromskiego 12 13-100 Nidzica	-	azbest	nie dotyczy	0	2
21	Janowiec Kościelny	47	P. P. H. U. Piotrkowski	Kuce 7B 13-111 Janowiec Kościelny	-	benzen	przekroczeń nie ma krotność NDS poniżej 0,1	0	2
22	Nidzica	47	PKN ORLEN S. A. Stacja Paliw nr 941 Nidzica	ul. Sienkiewicza 1 13-100 Nidzica	-	benzen	przekroczeń nie ma, krotność NDS – poniżej 0,1	0	12
23	Nidzica	47	BP Europa SE Oddział w Polsce Stacja Paliw BP Rączki Nr 090	Rączki 34 13-100 Nidzica	-	benzen	przekroczeń nie ma, krotność NDS – poniżej 0,01	0	14
24	Nidzica	47	Przedsiębiorstwo Usługowo- Handlowe AUTO-COMPLEX Grzebski Mariusz	ul. Działdowska 14A 13-100 Nidzica		benzen	przekroczeń nie ma, krotność NDS – poniżej 0,01	0	4
Ogółem								195	70

VIII. Detergenty.

Liczba wprowadzających do obrotu detergenty (wyłącznie dystrybutorzy) w powiecie nidzickim, znajdujących się w ewidencji zakładów higieny pracy (stan na dzień 31.12.2019r.) to 12 podmiotów; liczba stosujących – 50.

W ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu detergentów skontrolowano 6 obiektów, przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych. Podczas kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

IX. Czynniki biologiczne w miejscu pracy.

Na terenie działalności PSSE w Nidzicy nadzorem sanitarnym objętych jest **85 zakładów pracy**, w których występuje narażenie zawodowe pracowników na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy. W zakładach tych występuje narażenie zawodowe pracowników na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 2 i 3 grupy zagrożenia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy skontrolował **41** zakładów pracy, przeprowadził **53** kontrole sanitarne (podstawowe i sprawdzające). W skontrolowanych zakładach pracy stwierdzono, iż na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 2 i 3 grupy zagrożenia narażonych jest 577 pracowników, w tym narażonych na czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 2 grupy zagrożenia – 577 pracowników, na czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 3 grupy zagrożenia - 573 pracowników.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli sanitarnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy wystawił **4** decyzje administracyjne. W wyniku prowadzonego postępowania administracyjnego wyegzekwowano od pracodawców m. in.: założenie lub aktualizację rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia oraz założenie lub aktualizację rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 grupy zagrożenia.

X. Nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W ramach współpracy PPIS w Nidzicy z podmiotami leczniczymi działającymi na terenie powiatu nidzickiego, w zakresie zbierania danych o zatruciach/podejrzeniach zatruc środkami zastępczymi i nowymi narkotykami, Zakład Opieki Zdrowotnej w Nidzicy zgłosił w 2019r. jedno podejrzenie zatrucia (mężczyzna - papieros niewiadomego pochodzenia).

Kontroli w zakresie środków zastępczych nie przeprowadzono, postępowań administracyjnych nie prowadzono. Na terenie powiatu nidzickiego nie zidentyfikowano żadnego podmiotu wytwarzającego lub wprowadzającego do obrotu środki zastępcze i nowe narkotyki.

Spraw przekazanych przez inne organy (Policja, Prokuratura) w 2019r. nie było.

W ramach działań profilaktycznych prowadzono edukację dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki używania dopalaczy i nowych substancji psychoaktywnych. Spotkanie o podobnej tematyce zorganizowano dla przedstawicieli Rady Gminy oraz Rady Sołectkiej.

Wnioski:

W dalszym ciągu należy wdrażać przepisy wynikające z:

- 1) ustawy z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych,
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii – prowadzić nadzór w zakresie egzekwowania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych,
- 3) ustawy z dnia 9 października 2015r o produktach biobójczych,
- 4) rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy,
- 5) rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 kwietnia 2005r. w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki,
- 6) rozporządzenia (WE) NR 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów,
- 7) ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,

Należy również egzekwować od pracodawców przeprowadzanie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, z częstotliwością określoną w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy oraz egzekwować zapewnienie odpowiednich warunków higieniczno – sanitarnych pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń socjalnych w zakładach, zgodnych z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy.

Higiena Komunalna

Powiat Nidzicki- charakterystyka

Liczba ludności całego powiatu wg ewidencji w 2019r wynosi **32307** osoby w tym:

miasto Nidzica – **13169**,

gmina Nidzica -**7188**,

gmina Kozłowo – **5975**,

gmina Janowo – **2734**,

gmina Janowiec Kościelny – **3241**.

Powiat nidzicki położony jest w południowej części województwa warmińsko- mazurskiego. Tereny leśne i rolnictwo stanowią główną bazę gospodarczą i społeczną poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu. Oddział Higieny Komunalnej PPIS w Nidzicy kontroluje **286** obiektów położonych na obszarze 961 km² (łącznie powierzchnia powiatu). W tym – **235** stanowią obiekty użyteczności publicznej, **51** urządzenia wodne (w tym 40 wodociągów sieciowych i 6 wodociągów lokalnych oraz 5 studni publicznych).

Zaopatrzenie ludności w wodę

Ludność powiatu nidzickiego zaopatrywana jest w wodę do picia i na potrzeby gospodarcze tylko z ujęć podziemnych. Właścicielami urządzeń wodnych i sieci wodociągowych są w większości Urzędy Gmin na danym terenie, jedynie 2 wodociągi: Niedanowo i Łysakowo zarządzane są przez inne podmioty.

Z kolejnym rokiem stan techniczny urządzeń wodociągowych poprawia się, jak również przedsiębiorcy dokonują starań, aby stare urządzenia i pomieszczenia doprowadzić do właściwego stanu sanitarno- technicznego. W celu poprawienia stanu sanitarno-technicznego w roku sprawozdawczym 2019 wydano 3 decyzje administracyjne: Gołębiewo, Safronka, Ośrodek Wypoczynkowy Gawra Wikno. Obiekty, w których uzyskano poprawę stanu sanitarno-technicznego w roku sprawozdawczym to wodociągi sieciowe: Sławka Wielka, Januszkowo, Jabłonka, Kanigowo, Frąknowo, Turowo, Rozdroże.

Od dnia 15.03.2019r wodociąg sieciowy Napiwoda zarządzany przez prywatny podmiot został przejęty przez Miejskie Wodociągi i Kanalizację Sp.zo.o w Nidzicy. W obrębie strefy pośredniej w/w obiektu trwa budowa nowego budynku hydroforni.

Skażone studnie przy ul. Wyborskiej nadal są wyłączone z eksploatacji i trwa proces rozdeszczowywania wody. Miejskie Wodociągi i Kanalizacja dokonują systematycznego poboru prób skażonej TRI wody i kontrolują jego poziom.

Wodociąg Jabłonowo nie był eksploatowany przez cały rok 2019 –nie podawał wody na sieć- miejscowości podłączono do wodociągu Janowiec Kościelny.

Na terenie powiatu jest 1 wodociąg w miejscowości Nidzica, produkujący powyżej 1000m³ wody/dobę, 3 wodociągi produkujące od 100 – 1000m³ wody/d, - położone w miejscowościach: Janowiec Kościelny, Janowo, Bielawy. Pozostałe wodociągi, w liczbie 36, produkują poniżej 100m³ wody/d.

Prowadzone postępowanie administracyjne na przydatność wody do spożycia w 2019 r.

Brak przydatności wody do spożycia dla ludzi pod względem mikrobiologicznym

Lp.	Gmina	Miejscowość	Parametry zakwestionowane	Stan na koniec 2019r.
1	Nidzica	Rozdroże	Enterokoki	Woda przydatna do spożycia
		Stacja Paliw BP Rączki	Escherichia coli Bakterie grupy coli Enterokoki	Woda przydatna do spożycia
		Wikno Ośrodek Wypoczynkowy Gawra	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia
2	Kozłowo	Zakrzewo	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia
3	Janowiec Kościelny	Janowiec Kościelny	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia

Warunkowa przydatność wody do spożycia pod względem mikrobiologicznym

Lp.	Gmina	Miejscowość	Parametry zakwestionowane	Stan na koniec 2019r
1	Nidzica	Załuski, Kanigowo	Ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia
		Frąknowo	Bakterie grupy coli, ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia
		Zagrzewo, Rozdroże	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia
		Kamionka Garncarska Wioska	Ogólna liczba mikroorganizmów	Woda warunkowo przydatna do spożycia po przegotowaniu
		Nibork Drugi Dom Pracy Twórczej Polityka	Ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia
		Łysakowo	Ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia
2	Kozłowo	Niedanowo, Zakrzewo	Ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia
3	Janowo	Zawady	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia
		Muszaki	Ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia
		Ulesie-Środowiskowy Dom Samopomocy	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia

W okresie braku przydatności wody do spożycia i warunkowej przydatności wody do spożycia konsumenci byli powiadamiani o zaistniałej sytuacji przez właścicieli urządzeń wodnych poprzez informację bezpośrednią, wywieszanie komunikatów oraz zamieszczenie informacji na BIP-ie PSSE. W tym okresie woda do spożycia dostarczana była w cysternach z dobrego, sprawdzonego źródła wody. Po wydaniu decyzji zamykającej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy powiadamiał o zaistniałej sytuacji:

- Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego;
- Burmistrza lub Wójta Gminy;
- Starostę Nidzickiego;
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii.

W czasie trwania decyzji właściciele wodociągów byli zobligowani do przeprowadzenia działań naprawczych ujęcia oraz sieci wodociągowej a po uzyskaniu właściwych parametrów wody obiekty były włączane do eksploatacji.

W okresie sprawozdawczym w obiektach wodociągowych przeprowadzono 45 kontroli stanu sanitarno-technicznego, 3 kontrole sprawdzające oraz 5 kontroli studni publicznych. Wydano 3 decyzje administracyjne z uchybieniami na stan sanitarno – techniczny. Pobrano 246 prób wody do spożycia. Próby były pobierane zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem. Właściciele wodociągów wywiązali się z obowiązku dokonywania kontroli jakości wody, którą przeprowadzają w ramach tzw. kontroli wewnętrznej. Jedynie podmiot Ostoja Sport Resort nie wywiązał się z obowiązku dokonania kontroli jakości wody w związku z zamknięciem ośrodka wypoczynkowego.

Gospodarka wodno- ściekowa

W roku 2019 została skanalizowana Nidzica od ulicy Olsztyńskiej do ulicy Przemysłowej oraz została podciągnięta sieć kanalizacyjna z miejscowości Kanigowo do Miejsca Obsługi Klientów w Pawlikach.

W roku 2018 stworzony został i zaopiniowany przez Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny w Nidzicy projekt budowlany dotyczący zagospodarowania terenu budowy sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacji sanitarnej od miejscowości Kozłowo do miejscowości Niedanowa. W wyniku przetargu wyłoniono wykonawcę w/w inwestycji: Zakład Usług Komunalnych i Ciepłowniczych EKO Kozłowo Sp. zo.o. W wyniku czego mieszkańcy Niedanowa i Zakrzewa zostaną podłączeni w roku 2020 do istniejącego wodociągu sieciowego w Kozłowie.

Gospodarka odpadami stałymi

Na terenie powiatu nidzickiego wywozem odpadów stałych w 2019r. zajmował się Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” oraz Przedsiębiorstwo Usługowe Gospodarki Komunalnej w Nidzicy. Większość mieszkańców zadeklarowała selektywną zbiórkę odpadów. W wyznaczonych zamkniętych pomieszczeniach wystawione są odpowiednio oznakowane pojemniki.

Obiekty Użyteczności Publicznej

Do obiektów nadzorowanych przez sekcję Higieny Komunalnej należą **235** obiekty użyteczności publicznej. Obiekty te stanowią liczną grupę o zróżnicowanych wymaganiach sanitarnych. Zaliczamy do nich min. domy pomocy społecznej, obiekty świadczące usługi noclegowe (hotele, pokoje gościnne, agroturystyka, ośrodki wczasowe), obiekty świadczące usługi w zakresie pielęgnacji ciała (zakłady kosmetyczne, fryzjerskie, solaria), tereny

rekreacyjne, dworzec, cmentarze, środki transportu publicznego, zakład pogrzebowy, ustępy publiczne.

W 2019 r. w 38 obiektach użyteczności publicznej nie przeprowadzono kontroli, z powodu długotrwałych zwolnień lekarskich, urlopów macierzyńskich oraz remontów. Świetlice wiejskie do 2018r były kontrolowane corocznie, ale z uwagi, iż nie funkcjonują codziennie, kontrole będą odbywać się co dwa lata, chyba że zaistnieją przesłanki do częstszej kontroli.

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne w większości są estetycznie i funkcjonalnie urządzone oraz wszystkie spełniają wymagania sanitarne dla tego typu działalności jak również posiadają procedury higieniczno-dezynfekcyjne zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. W gabinetach kosmetycznych gospodarka odpadami niebezpiecznymi jest prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami. Odbiorcą tych odpadów jest Magazyn Odpadów Medycznych przy ZOZ Nidzica lub firma EMKA z Żyrardowa. Sterylizacja narzędzi i przyborów kosmetycznych prowadzona jest w części zakładów we własnym zakresie a pozostałe obiekty, nie posiadające własnych sterylizatorów narzędzia poddają zabiegowi w Centralnej Sterylizatorni Szpitala w Nidzicy lub w innych podmiotach. W 2019r. zostały uruchomione ponownie pokoje do wynajęcia na Zamku. Stan sanitarno-techniczny i porządkowy bazy noclegowej nie budzi zastrzeżeń.

Obiekty służące rekreacji (parki, ścieżki rowerowe, place zabaw), uprawianiu sportów (boiska sportowe, stadion, hala sportowa) oraz zabawie i edukacji (domy kultury, świetlice, kino) w większości są dobrze wyposażone i czysto utrzymane. W 2019r zakończyły się prace rewitalizacyjne jednego z parków w Nidzicy „Nad Jeziorkiem” (powstały stacjonarne toalety, amfiteatr i dodatkowo wystawiono toalety typu Toy-Toy obok placu zabaw).

W roku 2019 w wyniku zmiany sposobu użytkowania noclegownia w Szkotowie przekształciła się w Dom Seniora (przeprowadzono remont – wymian a okien, podłóg, drzwi i części sanitarnej).

W trosce o zdrowie dzieci Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy wystosował pisma do właścicieli i zarządców placów zabaw o możliwości potencjalnych zagrożeń płynących z biologicznego skażenia piaskownic oraz w trosce o bezpieczeństwo zdrowotne dzieci zachęcał do przeprowadzenia w sezonie letnim badań piasku z piaskownic.

W sezonie letnim przeprowadzono 27 kontroli placów zabaw na terenie gminy Nidzica wraz z Państwowym Inspektoratem Nadzoru Budowlanego w Nidzicy. Podczas kontroli placów zabaw nie stwierdzono uchybień sanitarno- higienicznych. PINB w Nidzicy wydał 19 decyzji zamykających w związku ze stwierdzonymi rażącymi uchybieniami technicznymi.

W 2019 r. został wyburzony Dworzec PKP. Obecnie trwają prace budowlane związane z budową nowego dworca PKP. Miasto Nidzica nie posiada Zajezdni Autobusowej, wszystkie autobusy posiadają swoją bazę w innych miejscowościach: Olsztyn , Lidzbark Warmiński.

Na terenie powiatu nidzickiego jest jeden Cmentarz Komunalny, pozostałe to Cmentarze Parafialne, Wyznaniowe i Cmentarze Wojskowe. Stan sanitarny cmentarzy czynnych, używanych do pochówków jest dobry. Pochówkiem na terenie powiatu zajmuje się Zakład Usług Pogrzebowych Persefona. W Domu Przedpogrzebowym mieści się dobrze wyposażone i czysto utrzymane Prosektorium. Stan sanitarno-higieniczny transportu do przewozu zwłok nie budzi zastrzeżeń.

Na koniec 2019 roku prowadzone jest postępowanie administracyjne w obiektach użyteczności publicznej, zmierzające do poprawienia stanu sanitarno-technicznego: zakład fryzjerski w Janowie, siłownia GYM-CYM w Janowcu Kościelnym, Gminne Centrum Kultury i Sportu w Kozłowie, świetlica wiejska w Siemianowie, Nidzicki Ośrodek Kultury – Kino Wenus w Nidzicy.

W 2019 r. wydano 53 decyzji na przeprowadzenie ekshumacji szczątków/zwłok ludzkich, które wykonywane były przez profesjonalne firmy. Pracownicy Państwowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Nidzicy uczestniczyli przy 37 ekshumacjach, które były wykonane

zgodnie z obowiązującymi przepisami. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy wydał 3 postanowienia na przewóz zwłok i szczątków z zagranicy.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy wystosował pisma informacyjne i edukacyjne do potencjalnych organizatorów kąpielisk o korzyściach wpływających z utworzenia takich miejsc. Na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nidzicy stworzone zostały 2 kąpieliska, zorganizowane przez Urząd Miejski w Nidzicy: nad Jeziorem Omulew w miejscowości Wikno oraz nad jeziorem Miejskim w Nidzicy. Kąpielisko nad Jeziorem Miejskim w Nidzicy na koniec sezonu kąpielowego było zamknięte z powodu obecności sinic. Pomimo działającej plaży na jeziorze Szkotowskim – gmina Kozłowo (obsługa ratownicza, toalety przenośne, kosze na śmieci) nie zostało utworzone kąpielisko, ani miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli.

W czasie trwającego sezonu letniego w 2019 r. wydano 11 ocen wody w kąpieliskach (w tym 3 oceny dotyczące braku przydatności wody do kąpeli - sinice). Przeprowadzono również 6 kontroli sanitarnych funkcjonujących kąpielisk. Ogólny stan sanitarny był dobry.

Obiekty zasługujące na wyróżnienie: Ostoja Sport Resort w Januszkowie, Agroturystyka w Browinie, obiekt edukacyjno - tematyczny w Kamionce "Garncarska Wioska", Środowiskowy Dom Samopomocy w Szczepkowie Borowym, Sarnowie, Nidzicy, Dom Seniora w Szkotowie, Hala Sportowa w Nidzicy, Dom Przedpogrzebowy w Nidzicy, Dom Pracy Twórczej w Niborku, pokoje do wynajęcia - Wikno Port, świetlice wiejskie w Lipowie, Wietrzychowie, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne: Warsztat Urody ul. Kościuszki 20 w Nidzicy, Atelier Beauty Nails & Karla Secret Plac Wolności 8 w Nidzicy, Studio Kosmetyczne OLALA ul. Młynarska 10c, Szalet Miejski Centrum Handlowe Tu i Teraz, park miejski Nad Jeziorkiem.

Higiena Dzieci i Młodzieży

Celem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny dzieci i młodzieży jest egzekwowanie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, higienę pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz w placówkach wypoczynku.

W roku 2019 na terenie powiatu nidzickiego nadzorem sanitarnym objętych było 38 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 11 sezonowych placówek wypoczynku letniego.

Do nadzorowanych placówek stałych zaliczamy:

- gmina Nidzica łącznie 25 placówek, a z tego:
  - 1 niepubliczny żłobek „Bajkowy Świat Malucha” w Piątkach
  - 5 przedszkoli : nr 2, nr 4 i przedszkole dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną „Zaczarowany Ogród” w Nidzicy, niepubliczne „PRZEDSZKOLE MISTRZÓW” w Nidzicy niepubliczne przedszkole „BAJKA” w Piątkach
  - 3 punkty przedszkolne : w Szkole Podstawowej Nr 2 w Nidzicy, w Szkole Podstawowej w Łynie i w Szkole Podstawowej Napiwodzie
  - 1 zespół wychowania przedszkolnego w Szkole Podstawowej w Rączkach
  - 3 szkoły podstawowe w Łynie, Napiwodzie i Rączkach
  - 3 szkoły podstawowe nr 1, nr 2, nr 3 w Nidzicy
  - 1 szkoła podstawowa dla młodzieży w Centrum Edukacji w Nidzicy
  - 1 branżowa szkoła I stopnia w Centrum Edukacji w Nidzicy
  - 1 technikum w Centrum Edukacji w Nidzicy
  - 1 branżowa szkoła I stopnia „AWAMEBEL” w Piątkach
  - 3 świetlice socjoterapeutyczne w Nidzicy, Rozdrożu i Załuskach
  - 1 placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych w Nidzicy Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
  - 1 Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno Wychowawczy w Nidzicy dla dzieci i młodzieży Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
- gmina Janowiec Kościelny łącznie 4 placówki, a z tego:
  - 1 szkoła podstawowa w Janowcu Kościelnym
  - 1 szkoła podstawowa w Waśniewie-Grabowie
  - 2 punkty przedszkolne w Janowcu Kościelnym i Waśniewie-Grabowie
- gmina Janowo łącznie 4 placówki, a z tego :
  - 1 szkoła podstawowa w Janowie
  - 1 szkoła podstawowa w Muszakach
  - 2 punkty przedszkolne w szkołach w Janowie i w Muszakach
- gmina Kozłowo łącznie 5 placówek, a z tego:
  - 1 zespół szkolno-przedszkolny w Kozłowie,
  - 3 szkoły podstawowe w Szkotowie, Rogożu i Zaborowie
  - 1 punkt przedszkolny w Kozłowie

W szkołach średnich i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, w których organem prowadzącym jest powiat nidzicki bezpośredni nadzór sanitarny sprawuje Warmińsko-Mazurski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny z Olsztyna.

Prowadzenie bieżącego nadzoru sanitarnego

1. Liczba placówek stałych	- 38
- liczba kontroli ogółem	- 76
- liczba decyzji administracyjnych	- 1
- liczba decyzji płatniczych	- 1
- liczba mandatów	- 0
- liczba opinii sanitarnych	- 1

2. Liczba placówek sezonowych	
a/ liczba placówek zimowego wypoczynku	- 0
b/ liczba placówek letniego wypoczynku	- 11
- liczba turnusów	- 11
- liczba kontroli ogółem	- 11
- liczba decyzji administracyjnych	- 0
- liczba mandatów	- 0

3. Bieżąca woda i kanalizacja

Wszystkie placówki w powiecie nadzorowane przez PSSE są podłączone do wodociągów centralnych lub lokalnych, jedynie Szkoła Podstawowa w Rogożu posiada i użytkuje własne ujęcie wody pomimo przebiegu wodociągu wiejskiego przez posesję szkoły. Liczba szkół posiadających własne szamba wynosi 6, a pozostałe w liczbie 12 są podłączone do kanalizacji komunalnej.

4. Obiekty remontowane oraz w budowie i rozbudowie

1. SzP Łyna – oddanie nowej sali gimnastycznej, remont generalny pokoju nauczycielskiego i szatni, przebudowa bocznego wejścia do szkoły wraz z położeniem nowego polbruku, przeniesienie małego przedszkola do sali w starej części szkoły, utworzenie pracowni chemicznej i plastycznej oraz gabinetu pedagoga i gabinetu logopedy.
2. SzP Napiwoda – malowanie ścian i sufitu głównego korytarza szkolnego.
3. SzP Rączki – malowanie 2 klas. Remont ogrodzenia szkoły. Wymiana starego pieca węglowego na piec spalający pelet.
4. SzP Waśniewo – malowanie 2 klas i pionu żywienia. Naprawa poszycia dachowego na starej części szkoły wraz z wykonaniem nowych obróbek blacharskich i rynien.
5. SzP Zaborowo – wykonano remonty schodów wejściowych do małego przedszkola i sali nauczania początkowego, malowanie 2 klas i korytarzy.
6. SzP Muszaki – wykonano spawanie ogrodzenia, malowanie 2 klas i pomieszczenia małego przedszkola, malowanie lamperii na korytarzu głównym
7. SzP nr 1 Nidzica – generalny remont z projektu MEN pionu żywieniowego wraz z zakupem nowego sprzętu do kuchni i stołówki. Wymiana instalacji elektrycznej na nową w korytarzu głównym szkoły. Malowanie 3 klas, sali edukacji wczesnoszkolnej i pracowni językowej oraz korytarzy na parterze szkoły. Generalny remont pomieszczeń pokoju nauczycielskiego.

8. SzP nr 2 Nidzica – Malowanie 3 klas oraz odnowienie korytarzy w starej części szkoły.
 Odnowienie barierek i remont elewacji na budynku „ORLIKA”
 Wykonanie remontu drzwi wejściowych do szatni szkolnej.
9. SzP nr 3 Nidzica – Wykonanie remontu 4 pracowni na parterze szkoły. Remont i rozdzielanie świetlic-stołówki. Wyremontowano schody w klatkach schodowych szkoły. Dokończono nowe ogrodzenie zewnętrzne szkoły.
10. SzP Janowo – Malowanie 3 klas i pionu kuchennego. Malowanie i drobne naprawy ubytków tynku w korytarzach szkoły.
 Naprawa i konserwacja urządzeń na boiskach szkolnych oraz na placu zabaw.
11. SzP Janowiec Kościelny – naprawa ubytków oraz malowanie ścian i lamperii korytarzy głównych, malowanie pionu żywieniowego oraz stołówki. Malowanie pionu żywieniowego. Naprawa i konserwacja urządzeń na boiskach szkolnych oraz na placu zabaw.
12. SzP Kozłowo – Wykonanie malowania w 2 salach lekcyjnych szkoły.
 Malowanie świetlicy i częściowe korytarzy głównych oraz całego pionu żywieniowego.
13. SzP Rogóż – Malowanie w 5 salach lekcyjnych na piętrze szkoły oraz w świetlicy.
 Naprawa dachu nad łącznikiem do sali gimnastycznej wraz z wymianą obróbek blacharskich. Malowanie szatni i malowanie korytarzy.
14. SzP Szkotowo – Przeniesienie sekretariatu i utworzenie gabinetu dyrektora
 Malowanie korytarzy i gabinetu logopedy. Wykonanie malowania w 2 salach lekcyjnych. Naprawa głównych drzwi wejściowych do szkoły.

5. Budowa nowych sal gimnastycznych lub obiektów sportowych - 1

W szkole podstawowej w Łynie była prowadzona budowa nowej sali sportowej wraz z całym zapleczem socjalnym. W szkole w Łynie odbiór prac budowlanych i oddanie Sali gimnastycznej do użytku nastąpiło w miesiącu maju 2019 roku.

6. Placówki nowe - 1

1. Nowo powstała szkoła podstawowa dla starszej młodzieży z klas siódmej i ósmej w Centrum Edukacji w Nidzicy ul. Karola Barke 2.

7. Placówki zlikwidowane - 1

Gimnazjum w Centrum Edukacji w Nidzicy ul. Karola Barke 2.

8. Uzyskana poprawa warunków higieniczno-zdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych w roku 2019

- liczba wykonanych remontów bieżących - 8
- liczba wykonanych remontów kapitalnych - 6
- liczba placówek, w których uzyskano poprawę oświetlenia - 1
- liczba placówek, w których uzyskano poprawę umeblowania - 2
- liczba placówek, w których wymieniono urządzenia sanitarne - 2

8. Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach – korzysta 1483 uczniów

- liczba szkół prowadzących dożywianie ciepłymi posiłkami - **14**
- liczba szkół wydających obiady pełne - **3** (korzysta **649** dzieci)
- liczba szkół wydających posiłki jednodaniowe - **11** (korzysta **853** dzieci)

W porównaniu do roku poprzedniego liczba dzieci korzystających z ciepłych posiłków we wszystkich szkołach nieznacznie zmniejszyła się.

Na **1502** wydawanych obiadów **452** posiłków było sfinansowanych przez MOPS i GOPS-y, które stanowiły **30 %** ogółu korzystających z dożywiania.

W szkołach w klasach 1 - 5 wszyscy uczniowie otrzymują owoce i warzywa w ramach rządowego programu mającego na celu zwiększenie spożywania tych produktów przez dzieci i młodzież oraz wyrobieniu nawyku zdrowego sposobu odżywiania.

Wszyscy uczniowie w szkołach podstawowych bezpłatnie korzysta z programu współfinansowanego przez Agencję Rynku Rolnego pod nazwą „Szkłanka mleka” lub „Doskonałe mleko”.

Mleko (kartonik 200 ml) lub inny produkt mleczny typu kefirek lub jogurt jest spożywane przez uczniów 3 razy w tygodniu

Nadal spora część dzieci w szkołach podstawowych bo około **30%** korzysta z dożywiania opłacanego przez pomoc społeczną lub sponsorów instytucjonalnych czy też sponsorów prywatnych.

Stawka dofinansowania do dożywiania dla dzieci z rodzin potrzebujących w gminach powiatu nidzickiego jest taka jak stawka żywieniowa i kształtuje się następująco :

- gmina Nidzica	- od 3,00 do 4,60 zł
- gmina Janowiec Kościelny	- 3,00 zł
- gmina Janowo	- 3,00 zł
- gmina Kozłowo	- 3,00 zł

9. Wypoczynek letni – 11 turnusów dla 591 uczestników

W okresie trwania wakacji na terenie powiatu nidzickiego wypoczywały dzieci i młodzież z różnych regionów naszego kraju.

Łącznie wypoczywało 591 uczestników w wieku od 6 do 17 lat .

1. W ośrodku wypoczynkowym „OSTOJA Sport Resort” w Januszkowie w gminie Kozłowo na dziewięciu turnusach na obozach sportowych przebywało łącznie 411 uczestników z różnych stron kraju..
2. Nad jeziorem Zawadzkim na dwóch obozach ZHP pod namiotami przebywało 180 zuchów i harcerzy z Warszawy

Przeprowadzone wspólne kontrole przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej wraz z Policją, Strażą Pożarną, Strażą Leśną, pracownikami Powiatowego Nadzoru Budowlanego i pracownikami Urzędów Gmin w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży nie wykazały uchybień w zakresie higieniczno-zdrowotnym i ogólnego bezpieczeństwa.

Wypoczynek dzieci i młodzieży przebiegł spokojnie.

10. Szkolenia i programy oświaty zdrowotnej

Przeprowadzono dla rodziców klas pierwszych wspólne szkolenia z programu „Moje dziecko idzie do szkoły”, na których omawiano wymagania higieniczno-zdrowotne oraz cele i zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny dzieci i młodzieży.

11. Realizacja zagadnień problemowych:

Planowane zamierzenia odnośnie pomiaru umeblowania w szkołach i przedszkolach zostały zrealizowane. Przeprowadzono pomiary dostosowania umeblowania do zasad ergonomii stanowisk pracy ucznia i przedszkolaka.

Badania wykonano w 5 placówkach przedszkolnych w 7 oddziałach oraz jednej szkole podstawowej w 6 oddziałach. Razem zmierzono 216 dzieci oraz zbadano 216 zestawów mebli edukacyjnych. Wyniki były prawidłowe.

Wszystkie dzieci miały dobrze zestawione stanowiska pracy i odpowiednio dobrane do własnego wzrostu. Badania dostosowania umeblowania przynoszą pozytywny skutek, gdyż szkoły i przedszkola modernizują i zakupują nowe ławki i krzesła dla dzieci i młodzieży.

Wszystkie nowo kupowane elementy umeblowanie posiadają odpowiednie atesty i certyfikaty.

Badania rozkładów zajęć spowodowało, że tylko w 3 zespołach szkół w Nidzicy są drobne uchybienia w planach zajęć wynikające ze zmienności.

Badania oświetlenia sztucznego w 2019 roku nie prowadzono.

12. Dodatkowe zadania interwencyjne zlecone - 0

13. Sugerowane wykonanie prac i inwestycji związanych z poprawą warunków nauczania i wychowania w roku 2020

- w miarę posiadanych środków wymieniać zniszczony sprzęt sportowy oraz zniszczone umeblowanie we wszystkich szkołach powiatu na nowe meble posiadające certyfikaty.

Ogólna sytuacja sanitarno-techniczna placówek oświatowo-wychowawczych na terenie naszego powiatu w ostatnim roku uległa dalszej poprawie.

Higiena Żywnienia, Żywności i Przedmiotów Użytku

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy w 2019r. obejmował nadzorem 384 obiekty kontrolując w nich między innymi przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczno - sanitarne niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności podczas produkcji, magazynowania, transportu i obrotu środkami spożywczymi, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz jakość żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nidzicy w roku 2019 było 384 obiektów, w tym:

- obiekty produkcji żywności – 87;
  - obiekty obrotu żywnością – 200;
  - obiekty żywienia zbiorowego otwartego – 46;
  - w tym małej gastronomii – 24;
  - obiekty żywienia zbiorowego zamknięte – 36;
  - obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – 11;
  - obiekty obrotu kosmetykami – 4.
- W 120 skontrolowanych zakładach przeprowadzono 205 kontroli sanitarnych, w tym: 91 kontroli tematycznych oraz 11 kontroli interwencyjnych.
  - W celu przymuszenia podmiotów gospodarczych do podjęcia środków zaradczych i usunięcia stwierdzonych w trakcie kontroli niezgodności wydano 36 decyzji merytorycznych oraz 93 decyzji płatniczych na kwotę 6689,00 zł.
  - 13 sprawców wykroczeń przeciwko zdrowiu ukarano 15 mandatami karnymi na kwotę 5800,00 zł.

Wzmocnionym nadzorem objęto sezonowe zakłady żywności i żywienia ze szczególnym uwzględnieniem zakładów zlokalizowanych przy trasach przemieszczania się turystów i w miejscowościach turystycznych oraz zakłady, które w latach poprzednich wykazywały zły stan higieniczno-sanitarny.

Zagadnienia tematyczne realizowane w 2019 r.:

- nadzór nad obrotem grzybami świeżymi (punkty skupu, targowisko), suszonymi i przetworami w tym: w punktach skupu i na targowisku;
- nadzór nad realizacją systemu kontroli wewnętrznej w tym zasad GHP, GMP i HACCP ze szczególnym uwzględnieniem weryfikacji prawidłowości funkcjonowania stosowanych przez kontrolowane podmioty procedur opartych na tym systemie w zakładach produkcyjnych, zakładach obrotu żywnością oraz zakładach żywienia zbiorowego;
- nadzór nad sposobem i poprawnością zagospodarowania towaru niesprzedanego: mięsa i jego przetworów w zakładach obrotu, pieczywa i wyrobów ciastkarskich w zakładach produkcji i obrotu;
- nadzór w zakresie przestrzegania wymagań dotyczących znakowania, prezentacji i reklamy żywności wzbogacanej, suplementów diety i żywności specjalnego przeznaczenia ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowości stosowanych oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych;
- nadzór nad sprzedażą internetową (ze zwróceniem uwagi na sposób prezentacji) suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz środków spożywczych wzbogacanych.

- zapewnienie właściwej realizacji Planu pobierania do badań w ramach urzędowej kontroli i monitoringu próbek żywności, materiałów do kontaktu z żywnością i produktów kosmetycznych.
- nadzór nad zakładami produkcji żywności stosującymi dodatki do żywności, ujęte w Rozporządzeniu PEiR (WE) Nr 1333/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie dodatków do żywności;
- nadzór nad przestrzeganiem warunków określonych w rozporządzeniach 1829/2003 i 1830/2003 dotyczących żywności genetycznie zmodyfikowanej, ze szczególnym uwzględnieniem prawidłowego znakowania środków spożywczych zawierających GMO oraz dokumentacji towarzyszącej ww. środkom spożywczym.
- nadzór nad weryfikacją dowodów działań przeprowadzonych przez producentów żywności w ramach kontroli wewnętrznej ze szczególnym uwzględnieniem przepisów prawnych i planów badań produktów opartych na ocenie ryzyka - badania właścicielskie;
- nadzór nad znakowaniem środków spożywczych wyprodukowanych przez przedsiębiorców z nadzorowanego terenu w szczególności w zakresie alergenów i wartości odżywczej;
- nadzór nad zakładami żywienia zbiorowego, które oprócz podstawowej działalności świadczą również usługi cateringowe;
- nadzór nad obiektami, które wykazują niezgodny z wymaganiami stan higieniczno - sanitarny;
- nadzór nad obiektami w zakresie identyfikacji i śledzenia pochodzenia towarów (traceability) w zakładach produkcji i obrotu żywnością oraz zakładach żywienia zbiorowego;
- nadzór nad zapewnieniem pełnego i właściwego nadzoru nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w oparciu o aktualne przepisy prawne w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem egzekwowania na poziomie obrotu GMP oraz deklaracji zgodności na wyroby ceramiczne;
- nadzór nad obiektami bazy żywieniowej w ośrodkach wczasowo-wypoczynkowych oraz obiektami żywnościowymi przy trasach i w miejscowościach turystycznych w okresie wakacyjnym ze szczególnym uwzględnieniem żywieniowych obiektów ruchomych / tymczasowych działających w trakcie okazjonalnych imprez;
- nadzór nad warunkami żywienia w miejscach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży;
- nadzór nad podmiotami prowadzącymi produkcję pierwotną, RHD, oraz dostawy bezpośrednie w aspekcie warunków sanitarnych produkowanej i sprzedawanej żywności oraz egzekwowania dokumentacji dot. traceability – w przypadku produkcji pierwotnej.
- nadzór nad podmiotami działającymi na rynku spożywczym prowadzącymi produkcję pierwotną, sprzedaż bezpośrednią lub rolniczy handel detaliczny w zakresie zapewnienia higienicznych warunków produkcji/przetwarzania bezpiecznej żywności pochodzenia roślinnego. Realizacja Planu działania na rok 2019 dotyczącego produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego we współpracy z innymi Inspekcjami, zgodnie z Porozumieniem z dnia 20 stycznia 2015r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym, Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska w sprawie współdziałania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa produkcji pierwotnej żywności pochodzenia roślinnego;
- działania na rzecz łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem na terytorium Polski afrykańskiego pomoru świń;

- ocena jakości żywienia w stołówkach szkolnych, przedszkolnych i szpitalu.
- nadzoru nad tzw. sklepikami szkolnymi pod kątem zgodności sprzedawanych tam środków spożywczych z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych placówkach.
- nadzór nad bezpieczeństwem kosmetyków ze szczególnym uwzględnieniem produktów kosmetycznych dla dzieci oraz wybielaczy do zębów;
- nadzór nad składowaniem i usuwaniem odpadów żywnościowych;
- podejmowanie działań zapewniających właściwe funkcjonowanie systemu RASFF i RAPEX;
- kontynuacja współpracy z organami Inspekcji Weterynaryjnej, Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz z innymi organami kontrolnymi i samorządowymi;
- współpraca pod względem merytorycznym z pionem Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej;
- wnikliwe i terminowe rozpatrywanie wszelkich informacji od konsumentów dotyczących niewłaściwej jakości środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością lub niewłaściwego stanu higieniczno - sanitarnego zakładów żywnościowo żywieniowych.

Podczas realizacji powyższych zagadnień w trakcie przeprowadzanych kontroli sanitarnych stwierdzano pewne niezgodności, co wskazuje na konieczność dalszego konsekwentnego działania w tym zakresie.

Ocena stanu higieniczno- sanitarnego zakładów żywnościowo – żywieniowych

Ocenę zakładów przeprowadzono według kategorii ryzyka na podstawie obowiązujących w kraju jednolitych kryteriów, tzw. arkuszy oceny zakładów. Ocenę negatywną otrzymują te zakłady, w których stwierdza się odstępstwa od wymagań istotnych dla bezpieczeństwa żywności.

Rodzaje obiektów	2019 r.			
	Liczba zakładów wg rejestru zakładów	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba zakładów ocenionych według kryteriów ryzyka	Liczba zakładów niezgodnych z wymaganiami
Produkcji żywności	87	13	5	0
Obrotu żywnością	200	48	7	0
Żywienia zbiorowego otwartego	46	33	16	0
Żywienia zbiorowego zamkniętego	36	24	13	0
Miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością	11	2	0	0
Miejsca obrotu kosmetykami	4	0	0	0
RAZEM	384	120	41	0

Wśród skontrolowanych w 2019 r. zakładów żaden zakład nie został sklasyfikowany jako zakład niezgodny z wymaganiami.

Odnotowano jednak powtarzanie się pewnych niezgodności z lat poprzednich np.:

- niewłaściwy układ funkcjonalny pomieszczeń produkcyjnych oraz magazynowych,
- niewłaściwy stan techniczno – sanitarny obiektów (uszkodzone ściany, sufity, podłogi, drzwi, okna),
- stare wyeksploatowane maszyny i urządzenia,
- brak opracowanego i wdrożonego systemu zapewnienia bezpieczeństwa żywności (HACCP),
- wprowadzanie do obrotu przeterminowanych artykułów spożywczych,
- przetrzymywanie żywności w temperaturach wyższych niż zaleca producent,
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych bez właściwego oznakowania,
- brak orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do wykonywania prac przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na drugą osobę.

Analizując stan sanitarny obiektów żywnościowo-żywieniowych należy stwierdzić, że pomimo pewnych powtarzających się ww. niezgodności nastąpiła poprawa w stosunku do roku 2019

- Zakłady produkcji żywności

W zakładach produkcyjnych przeprowadzono bieżące remonty, dokonano zmian w zakresie produkowanego asortymentu oraz zmian organizacji pracy co przyniosło dalszą poprawę stanu higieniczno- sanitarnego.

- Zakłady obrotu żywnością

- W lokalnych, małych sklepach odnotowano poprawę stanu higieniczno – sanitarnego w stosunku do 2018r. Przeprowadzono modernizację sklepów, wymieniono wyposażenie, w tym stare urządzenia chłodnicze, które nie były w stanie zapewnić temperatur przechowywania zgodnych z zaleceniami producentów żywności.

W 2019r.wzmociono działania kontrolne w nadzorowanych super i hiper marketach. Wszczęto postępowania administracyjne, nałożono mandaty karne i również uzyskano znaczącą poprawę stanu higieniczno-sanitarnego w zakresie: przestrzegania instrukcji GHP i zasad HACCP, postępowania z odpadami żywności, zabezpieczenia przed szkodnikami, przestrzegania terminów przydatności do spożycia i dat minimalnej trwałości oraz warunków przewozu żywności.

W dużych sklepach, w których zainstalowano piece konwekcyjne do odpieku pieczywa z półproduktów głęboko mrożonych, umieszczano w miejscach sprzedaży ww. pieczywa informację, że jest to pieczywo z półproduktów głęboko mrożonych. Przy każdym asortymencie podawano nazwę pieczywa oraz jego masę netto. Obok stanowisk sprzedaży znajdowały się ulotki z wykazem składników pieczywa z wyróżnionymi składnikami powodującymi alergię lub reakcje nietolerancji.

W małych sklepach, w których sprzedawano nieopakowane pieczywo również znajdowały się ulotki z nazwą pieczywa, jego masą netto oraz wykazem składników z wyróżnionymi składnikami powodującymi alergię lub reakcje nietolerancji.

Na stoiskach z warzywami i owocami umieszczano informację o kraju pochodzenia warzyw i owoców.

- Zakłady żywienia zbiorowego otwartego

Zakłady żywienia zbiorowego otwartego były prawidłowo przygotowane do sezonu letniego. W jednym przypadku odnotowano jednak rozpoczęcie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS. Natomiast wszystkie sezonowe punkty gastronomiczne nad jeziorami posiadały decyzje zatwierdzające i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

W restauracjach i punktach gastronomicznych w menu znajdowały się informacje dotyczące obecności w potrawach składników powodujących alergię lub reakcje nietolerancji.

- Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego

W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego w stosunku do poprzedniego roku uzyskano poprawę stanu higieniczno – sanitarnego w tym w placówkach letniego wypoczynku.

W ośrodkach wczasowym wprowadzono doraźne rozwiązania poprawiające warunki higieniczno-sanitarne zakładów.

Stołówki przedszkolne i szkolne nadal doposażano w nowe urządzenia i sprzęt pomocniczy. We wszystkich stołówkach w jadłospisach znajdowały się informacje dotyczące obecności w potrawach składników powodujących alergię lub reakcje nietolerancji.

Ocena stopnia zaawansowania wprowadzenia przez zakłady żywności i żywienia systemu HACCP

Właściciele zakładów podejmowali działania mające na celu wprowadzenie zasad systemu HACCP. W czasie przeprowadzanych kontroli informowano właścicieli zakładów o obowiązujących w tym zakresie przepisach.

W przypadkach gdy stwierdzano naruszenia obowiązujących przepisów prawnych w ww. zakresie wdrażano postępowanie administracyjne nakazujące opracowanie i wdrożenie procedur na podstawie zasad systemu HACCP.

W związku z powyższym w stosunku do 2018 r. wzrosła liczba zakładów posiadających wdrożone i udokumentowane zasady systemu HACCP.

Dokonana ocena wskazuje jednak, że konieczne są dalsze działania mające na celu wdrożenie systemu HACCP przez pozostałe podmioty gospodarcze.

	Liczba obiektów			
	OBJĘTE NADZOREM <i>(kolumna 1 MZ-48)</i>	w tym		
		z wdrożonymi zasadami GHP/GMP <i>(kolumna 6 MZ-48)</i>	z wdrożonym systemem HACCP <i>(kolumna 7 MZ-48)</i>	w których rozpoczęto wdrażanie zasad systemu HACCP
Produkcji żywności	87 w tym : 76 produkcja pierwotna	24 w tym : 13 produkcja pierwotna	11	0
Obrotu żywnością	200	200	140	17
Żywienia zbiorowego otwartego	46	46	44	1
Żywienia zbiorowego zamkniętego	36	36	33	1
Ogółem	369	306	228	19

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz badań sanitarnych

W powiecie nidzickim realizowany jest Plan pobierania próbek do badania żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tworzony na podstawie Krajowego Planu Poboru Próbek.

Kierunek badań	Liczba zbadanych próbek w 2019 r.			
	ogółem	w tym		
		krajowych	UE	z importu
Zanieczyszczenia mikrobiologiczne	81	81	0	0
Metale szkodliwe dla zdrowia	8	7	0	1
Pozostałości pestycydów	7	7	0	0
Mikotoksyny	4	3	1	0
Azotany	1	1	0	0
Zawartość substancji dodatkowych	7	6	0	1
Badanie napromieniania żywności	1	0	1	0
WWA	2	2	0	0
Żywność wzbogacana	1	1	0	0
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	2	0	0	2
GMO	2	2	0	0
Wybrane parametry w środkach specjalnego przeznaczenia/suplementach diety	8	4	3	1
Akryloamid	2	2	0	0
Tłuszcze przeznaczone do smażenia	1	1	0	0
Gluten	1	1	0	0
Metanol, karbaminian	2	2	0	0
Jod	2	2	0	0
Izomery kwasów tłuszczowych	1	1	0	0

W 2019 r. zbadano ogółem 133 próbek, w tym:

- 131 próbek żywności,
- 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W wyniku przeprowadzanych badań zakwestionowano 15 próbek żywności, w tym:

- * ze względu na niewłaściwe znakowanie 3 próbki suplementów diety, 1 próbkę żywności wzbogacanej oraz 5 próbek masła,
- * ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu (NDP) – 1 próbkę truskawek,
- * ze względu na zanieczyszczenie mikrobiologiczne – 5 próbek lodów.

W wyniku podjętych w poprzednich latach działań mających na celu poinformowanie producentów żywności oraz właścicieli podmiotów wprowadzających żywność do obrotu

i właściciele zakładów żywienia zbiorowego o wymaganiach dotyczących znakowania żywności zawartych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 znacznie wzrosła ich wiedza na ten temat. Ww. rozporządzenie okazało się jednak nadal dużym wyzwaniem dla osób odpowiedzialnych za znakowanie żywności zwłaszcza w zakresie przygotowania obowiązkowej informacji o wartości odżywczej.

Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w oznakowaniu wyrobów gotowych, w których zastosowano substancje lub preparaty zawierające składniki alergenne.

Były one zgodne z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.

Nazwa składnika alergennego wyraźnie odróżniała się od reszty składników (stosowano inny rodzaj czcionki).

Również w wyniku podjętych w poprzednich latach. działań mających na celu weryfikację dowodów działań przeprowadzanych przez producentów żywności w ramach kontroli wewnętrznej, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów prawnych i planów badań produktów opartych na ocenie ryzyka – producenci zaczęli opracowywać własne harmonogramy badań właścicielskich i zlecać wykonanie badań swoich produktów w wybranych przez siebie akredytowanych laboratoriach.

Kontrole sklepów wprowadzających do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością potwierdziły, że większość z tych sklepów ma już wdrożoną Dobrą Praktykę Produkcyjną – GMP w odniesieniu do materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Pomimo to, zdarzają się pewne niezgodności. Wszczęte w 2019r.

3 postępowania administracyjne nakazujące m.in.: zapewnienie na etapie sprzedaży detalicznej pisemnych deklaracji zgodności dla wyrobów ceramicznych spowodowały widoczną poprawę w jakości dokumentacji towarzyszącej tym wyrobom.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF) oraz Wspólnotowy System Szybkiego Informowania (RAPEX)

W ramach europejskiego Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywienia Zwierząt (RASFF) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy otrzymał w 2019r. 14 powiadomień alarmowych i informacyjnych.

Po otrzymaniu powiadomień w ramach systemu RASFF wymagających szybkiego wycofania produktów z obrotu niezwłocznie podejmowano stosowne działania.

Ogółem przeprowadzono 8 kontroli interwencyjnych oraz podjęto 23 inne działania mające na celu uzyskanie informacji dotyczących wycofywanych z obrotu produktów.

W trakcie prowadzonych działań nie stwierdzono w obrocie zakwestionowanych produktów.

Na stronie internetowej PSSE Nidzica (miejsce publikacji: sanepid.nidzica.pl), odnośnik „Ostrzeżenia publiczne dotyczące żywności” jest linkiem do strony internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego pod tą samą nazwą „Ostrzeżenia publiczne dotyczące żywności”, na którym znajdują się ostrzeżenia i komunikaty dotyczące żywności lub wyrobów do kontaktu z żywnością.

W ramach Wspólnotowego Systemu Szybkiego Informowania (RAPEX) w 2019r. umieszczono w systemie RAPEX jedną notyfikację dotyczącą produktów kosmetycznych, w których wykryto antymon.

Po otrzymaniu powiadomienia w ramach systemu RAPEX przeprowadzono rozpoznanie i stwierdzono, że na podległym terenie nie było sklepów należących do sieci dystrybutora, który wprowadzał do obrotu ww. produkty kosmetyczne.

Nadzór nad żywnością prozdrowotną

W roku 2019 r. w ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu żywności prozdrowotnej (suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia i środków spożywczych wzbogaczanych) podczas kontroli sprawdzano warunki przechowywania i sprzedaży żywności prozdrowotnej oraz oceniano jej znakowanie ze szczególnym uwzględnieniem stosowanych oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych.

W ramach oceny bezpieczeństwa żywności prozdrowotnej przebadano 16 próbek w tym:

- Suplementy diety - 6
- Żywność specjalnego przeznaczenia - 9
- Żywność wzbogaczana - 1

Powyższe próbki badano w kierunku: mikrobiologia, substancje dodatkowe, metale, azotany, akryloamid, pozostałości pestycydów, gluten, znakowanie oraz zawartość witamin, składników mineralnych i innych substancji.

Zakwestionowano 3 próbki suplementów diety i 1 próbkę żywności wzbogacanej ze względu na niewłaściwe znakowanie.

Przeprowadzone kontrole znakowania żywności prozdrowotnej pod kątem stosowania oświadczeń żywieniowych i zdrowotnych nie wykazały niezgodności w tym zakresie.

Nadzór nad zakładami produkcji pod kątem prawidłowego znakowania stosowanych w produkcji surowców oraz wyrobów gotowych na obecność GMO.

W 2019r. przeprowadzono 3 kontrole kompleksowe i 1 kontrolę tematyczną w obiektach produkcji żywności (3 piekarnie oraz 1 ciastkarnia), podczas których korzystano z „Listy pytań kontrolnych dla zakładów produkcji/obrotu żywnością pod kątem prawidłowego znakowania na obecność GMO”.

Ocenie poddano produkty i wyroby przemysłu piekarskiego oraz wyroby ciastkarskie.

W skontrolowanych zakładach produkcji żywności prowadzi się na bieżąco zapisy identyfikujące dostawców surowców. Są również opracowane listy surowców mogących potencjalnie zawierać GMO oraz listy wyrobów gotowych mogących potencjalnie zawierać GMO.

Żaden z kontrolowanych przedsiębiorców nie umieszcza na opakowaniu swoich produktów (kierowanych do konsumenta końcowego) informacji że produkt nie zawiera GMO, typu: „non-GMO”, „bez GMO” itp.

Przedsiębiorcy w związku z odpowiedzialnością, którą ponoszą w odniesieniu do informowania konsumentów o składzie produkowanej żywności dobrowolnie udostępniali w czasie kontroli urzędowej dokumenty otrzymane od producentów i dystrybutorów surowców (oświadczenia, certyfikaty, wyniki badań laboratoryjnych) potwierdzające, że produkowany przez nich produkt lub surowce, z których jest on produkowany nie zawierają GMO.

W 2019 r. pobrano do badania w kierunku: GMO dwie próbki żywności:

1. Wyroby cukiernicze i ciastkarskie. Galanteria ciastkarska, kraj pochodzenia: Polska.
2. Warzywa (w tym strączkowe). Przetwory i produkty warzywne, kraj pochodzenia: Polska
Próbki nie zostały zakwestionowane.

W porównaniu do lat poprzednich wzrosła wiedza i świadomość właścicieli zakładów produkcji żywności w zakresie stosowania surowców mogących potencjalnie zawierać GMO. Właściciele z własnej inicjatywy zwracają uwagę aby przy każdej dostawie surowców otrzymane dokumenty umożliwiały identyfikację dostawców surowców (w tym kraj pochodzenia surowców).

Nadzór nad środkami spożywczymi poddanymi działaniu promieniowania jonizującego.

W 2019 r. pobrano 1 próbkę żywności do badania w kierunku: wykrywanie napromieniania żywności

1. Ziola, przyprawy, Kraj pochodzenia: Hiszpania

Próbka nie została zakwestionowana.

Nadzór nad zakładami produkcji stosującymi dodatki do żywności.

Przeprowadzone kontrole zakładów produkcji stosujących dodatki do żywności w czasie których m.in. dokonano weryfikacji dokumentów pozwalających na identyfikację dodatków do żywności, a w szczególności danych dotyczących ich dostawców i producentów, numerów partii i dat produkcji nie wykazały niezgodności w tym zakresie.

W trakcie kontroli wykorzystywano listę pytań kontrolnych (check list) oraz sprawdzano dokumentację towarzyszącą surowcom.

Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W skontrolowanych zakładach stosowano dodatki do żywności np.: beta karoten – E 160a, kwaśny węglan amonu - E 503ii, kwas cytrynowy- E 330, kwas -mlekowy- E 270 lub były one wprowadzane do wyrobów gotowych wraz z:

- wieloskładnikowymi środkami do przetwarzania mąki, mieszankami do ciast,
- kremowymi nadzieniami, marmoladami wieloowocowymi itp.

Dawkowanie substancji dodatkowych takich jak beta karoten – E 160a, kwaśny węglan amonu - E 503ii, kwas cytrynowy -E 330, kwas mlekowy- E 270 jest dopuszczone na poziomie quantum satis. W zakładzie produkcyjnym substancje te są stosowane zgodnie z dobrą praktyką produkcyjną, na poziomie nie wyższym niż niezbędny, żeby osiągnąć zamierzony cel i nie wprowadzić konsumenta w błąd.

Oznakowanie wyrobów gotowych do produkcji, których użyto dodatków do żywności lub ww. produktów zawierających dodatki do żywności (wprowadzonych zgodnie z zasadą carry-over) zawiera informację o funkcji technologicznej jaką te dodatki pełnią w wyrobie gotowym oraz ich nazwę lub symbol.

Oznakowanie wyrobów gotowych, w których zastosowano substancje lub preparaty zawierające składniki alergenne jest zgodne z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego. Nazwa składnika alergennego wyraźnie odróżnia się od reszty składników (inny rodzaj czcionki).

Ocena jakości żywienia

- Podczas przeprowadzanych kontroli w stołówkach szkolnych, przedszkolnych oraz żłobku oceniano i omawiano jadłospisy.

- Na stronie internetowej PSSE Nidzica (miejsce publikacji: sanepid.nidzica.pl), odnośnik „ogłoszenia/komunikaty”, zamieszczono odsyłacz do strony internetowej Głównego Inspektora Sanitarnego przekierowujący do aktualnych opracowań dotyczących propozycji

posiłków dla dzieci w przedszkolach i szkołach „Wiem co jem” oraz komunikat dla podmiotów prowadzących żłobki i kluby dziecięce.

- W dniu 11.06.2019 r. na terenie posesji PSSE w Nidzicy odbył się „piknik zdrowia” podczas, którego edukowano dzieci, młodzież oraz osoby dorosłe w zakresie zdrowego żywienia. Prowadzono również dystrybucję materiałów edukacyjnych w powyższym zakresie. W działaniu tym uczestniczyły min. grupy przedszkolne w ilości 120 dzieci. Podczas pikniku dzieci otrzymały wodę mineralną, soki naturalne oraz świeże owoce.

- Dodatkowo udostępniano zainteresowanym opracowanie pt. „Żywienie dzieci w żłobkach - praktyczne wprowadzanie aktualnych norm i zaleceń według aktualnych norm żywienia dla populacji Polski z 2017 r. (opracowanie: Instytut Żywności i Żywienia w Warszawie).

- Podczas przeprowadzonych kontroli stołówek udzielono instruktażu na temat sposobu żywienia dzieci w jednostkach systemu oświaty oraz zasad prawidłowego żywienia dzieci i młodzieży w celu oceny realizacji obowiązujących przepisów prawnych w tym zakresie na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach. (Dz.U. 2016, poz. 1154) oraz o obowiązkowych informacjach na temat żywności, które należy podać rodzicom, opiekunom i dzieciom zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 z dnia 25 października 2011r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.

W jadłospisach umieszczano informacje o obecności w potrawach substancji lub produktów powodujących alergię lub reakcje nietolerancji. W trakcie oceny żywienia korzystano z tzw. List wspomagających ocenę żywienia w szkole i przedszkolu pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r.

- W związku z prowadzeniem działalności w ramach programu „Trzymaj formę” zwiększyła się wśród uczniów i ich rodziców świadomość potrzeby prawidłowego i racjonalnego odżywiania oraz aktywnych form wypoczynku, uprawiania sportu.

W związku z wejściem w życie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. regulującego, jakie produkty spożywcze i posiłki mogą być udostępniane dzieciom i młodzieży w przedszkolach i szkołach oraz w wyniku prowadzonych działań ograniczono spożycie cukru substancji słodzących, soli, tłuszczu oraz potraw smażonych, przy jednoczesnym promowaniu spożycia owoców i warzyw, ryb, mleka i produktów mlecznych.

Kontrole przeprowadzone w sklepikach szkolnych potwierdziły, że asortyment oferowanych środków spożywczych był zgodny z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach.

W stosunku do lat poprzednich odnotowano poprawę jakości żywienia pacjentów w szpitalu. Przedstawiciele ZOZ w Nidzicy co najmniej raz w roku przeprowadzają audyt w miejscu wykonywania usług cateringowych. 2-3 razy do roku przeprowadzane są ankiety satysfakcji pacjenta z jakości żywienia, podczas, których oceniane są m.in.: smak, estetyka, zgodność diety, temperatura posiłków, urozmaicenie posiłków, wielkość porcji, pora podania posiłków itp. Dodatkowo przeprowadza się wśród pacjentów ogólną ankietę odnośnie pobytu

w szpitalu. Jeden dział tej ankiety dotyczy jakości żywienia i jakości obsługi przy wydawaniu posiłków. Z przeprowadzonych ankiet wynika, że satysfakcja pacjentów wzrasta.

Produkcja pierwotna, sprzedaż bezpośrednia, rolniczy handel detaliczny

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami prawnymi gospodarstwa działające na rynku spożywczym, tj. podmioty zajmujące się produkcją pierwotną, sprzedażą bezpośrednią lub rolniczym handlem detalicznym (RHD) produktami pochodzenia roślinnego zobowiązane są

do złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W ramach nadzoru nad wytwarzaniem bezpiecznych produktów produkcji pierwotnej uwzględniono strategię nadzoru nad bezpieczeństwem żywności w obszarze owoców miękkich i podjęto szereg działań.

W rocznych planach uwzględniono kontrole podmiotów produkcji pierwotnej.

Kontrole obejmowały wizytę na plantacji oraz kontrolę dokumentacji związanej z zastosowanymi środkami ochrony roślin, jakością wody do nawadniania, wynikami analiz próbek gleby, warzyw, owoców itp.

W trakcie kontroli na plantacji sprawdzano czy zapewniony jest dostęp wszystkich pracowników do toalet (stałych lub przenośnych) i urządzeń do mycia rąk pod bieżącą wodą, czy respektowany jest zakaz pracy osób z objawami takimi jak: biegunka, wymioty, temperatura lub żółtaczką. Kontrolowano też czystość sprzętu używanego przy zbiorze oraz warunki przechowywania zebranych owoców i ich transportu.

W trakcie kontroli wykorzystywano listę pytań kontrolnych (check list) i informowano producentów, że są zobowiązani do przestrzegania wymogów zawartych w załączniku I rozporządzenia (WE) nr 852/2004, a także, że powinni stosować:

odpowiednie metody nawożenia i podlewania upraw (wyeliminowanie nawożenia upraw fekaliami), odpowiednie środki ochrony roślin i przestrzegać okresu ich karencji, przestrzegać zasad higieny podczas zbioru i transportu w tym: zapewnić pracownikom warunki do mycia rąk i dostęp do toalet (stałych lub przenośnych), zatrudniać pracowników o dobrym stanie zdrowia itp.

W wyniku podjętych działań mających m.in. na celu zaznajomienie producentów produkcji pierwotnej z obowiązującymi przepisami prawnymi i zagrożeniami jakie niesie nieprzestrzeganie higieny podczas zbioru i transportu owoców miękkich znacznie wzrosła ich wiedza w tym zakresie.

Właściciele plantacji w 2019r. zapewniali pracownikom na plantacji m.in. możliwość umycia rąk oraz dostęp do ubikacji.

Dodatkowo w trakcie kontroli hurtowni warzyw i owoców, lokalnych punktów sprzedaży detalicznej, zakładów żywienia zbiorowego informowano o konieczności sprawdzania czy dostawca warzyw i owoców znajduje się w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Kontynuowano współpracę z administratorem targowiska oraz z właścicielami skupów zbóż, którzy informowali swoich dostawców o obowiązujących przepisach prawnych.

W trakcie kontroli targowiska informowano rolników produkujących produkty roślinne z przeznaczeniem na żywność lub zajmujących się sprzedażą bezpośrednią o obowiązku składania wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS, a także o tym, że uzyskanie wpisu do rejestru jest bezpłatne, że wnioski o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy składać w PSSE w Nidzicy oraz, iż formularz wniosku jest dostępny

na stronie internetowej PSSE w Nidzicy (miejsce publikacji: sanepid.nidzica.pl) lub bezpośrednio w jej siedzibie.

Na ww. stronie internetowej umieszczono komunikat PPIS w Nidzicy w sprawie składania wniosków o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej przez osoby zajmujące się produkcją pierwotną, sprzedają bezpośrednio lub rolniczym handlem detalicznym (RHD) w zakresie produktów pochodzenia roślinnego oraz omówiono podstawowe zasady higieny obowiązujące podczas produkcji pierwotnej, sprzedaży bezpośredniej oraz podczas detalicznego handlu rolniczego.

Umieszczono również informację, iż w siedzibie PSSE w Nidzicy udostępniono do wglądu „Poradnik Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej przy produkcji żywności niezwierzęcego pochodzenia w warunkach domowych z wykorzystaniem surowców roślinnych z własnych upraw oraz w ramach rolniczego handlu detalicznego”.

Poradnik ten stanowi wytyczne dobrej praktyki higienicznej i produkcyjnej do stosowania przy produkcji w warunkach domowych środków spożywczych niezwierzęcego pochodzenia o niskim ryzyku. Poradnik obejmuje produkcję żywności z wykorzystaniem surowców roślinnych pochodzących z własnych upraw (pola, ogrodu). Dotyczy on procesu produkcji/przetwarzania żywności, który odbywa się przy wykorzystaniu sprzętu i urządzeń gospodarstwa domowego w kuchni domowej z przeznaczeniem do wprowadzania do obrotu i może być również stosowany przez rolników prowadzących działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego.

Działania na rzecz łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem na terytorium Polski afrykańskiego pomoru świń

W ramach działania na rzecz łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem na terytorium Polski afrykańskiego pomoru świń przesłano pisma do Urzędu Miasta i Gminy w Nidzicy oraz do Urzędu Gminy w Kozłowie, Urzędu Gminy w Janowie, Urzędu Gminy w Janowcu Kościelnym oraz do organizatorów imprez okolicznościowych przypominając, iż w związku z afrykańskim pomorem świń podstawową kwestią podczas sprzedaży produktów z mięsa wieprzowego i dziczyzny znajdujących się w handlu detalicznym, a w szczególności sprzedawanych na targowiskach miejskich, kiermaszach, jarmarkach, imprezach sołeckich itp. jest możliwość identyfikacji miejsca pochodzenia produktów.

W regulaminach targowisk, jarmarków, kiermaszy, imprez sołeckich itp. powinny znajdować się zapisy, że sprzedaż ww. produktów ma mieć wszelkie cechy legalności.

Produkcja wędlin, która nie jest pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej jest działalnością nielegalną.

Mięso wieprzowe jak i produkty z mięsa wieprzowego powinny pochodzić z polskich zakładów zarejestrowanych zgodnie rozporządzeniem (WE) nr 852/2004 bądź zatwierdzonych zgodnie rozporządzeniem (WE) nr 853/2004, będących pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej.

Lista ww. zakładów znajduje się w centralnym wykazie zakładów prowadzonym przez Głównego Lekarza Weterynarii.

Na teren Rzeczypospolitej Polskiej mogą być wprowadzane importowane produkty żywnościowe pochodzące wyłącznie z zakładów zatwierdzonych zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 853/2004. Niemożliwa jest więc sprzedaż na terenie Polski produktów pochodzących z zarejestrowanych zakładów z krajów trzecich, wytwarzających produkty (m.in. produkty tradycyjne) przeznaczone wyłącznie do sprzedaży na rynek lokalny.

PPIS w Nidzicy poinformował również o konieczności umieszczenia na targowisku miejskim w Nidzicy oznakowanego, zamykanego pojemnika UPPZ kat. I do gromadzenia ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (w tym pochodzących m. in. z nielegalnego handlu)

oraz o tym, że ww. pojemniki do gromadzenia ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego muszą być umieszczone w miejscu gdzie odbywają się imprezy typu kiermasze, jarmarki, imprezy okolicznościowe, imprezy sołeckie, dożynki itp.

W ramach współpracy z Inspekcją Weterynaryjną przeprowadzono na targowisku miejskim wspólne kontrole ruchomych punktów obrotu mięsem i wędlinami.

Przeprowadzono również wspólne kontrole sanitarne zakładu żywienia zbiorowego oraz sklepu.

W 2018r. nastąpiły zmiany w zakresie nadzoru nad zakładami prowadzonymi przez organy Inspekcji Weterynaryjnej i Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Na stronie internetowej PSSE w Nidzicy umieszczono szczegółową informację dla przedsiębiorców o zakresie ww. zmian.

• W odniesieniu do zakładów, w których dokonuje się produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym rozbioru tusz, podziału mięsa na elementy, mielenia mięsa, produkcji surowych wyrobów mięsnych, czy też przetwarzania mięsa w celu sprzedaży konsumentom ostatecznym oraz jednocześnie nie prowadzi się dostaw wyprodukowanych produktów do innych zakładów obowiązują jedynie przepisy rozporządzenia (WE) nr 852/2004, których przestrzeganie jest nadzorowane w tym przypadku przez Państwową Inspekcję Sanitarną (podstawa prawna: art.73 ust.1 pkt 1 lit. B ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia). W związku z tym podmioty powinny niezwłocznie:

- złożyć wniosek do właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego w celu objęcia nadzorem,
- uzyskać zatwierdzenie przez właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego,
- złożyć wniosek do właściwego powiatowego lekarza weterynarii, który do tej pory sprawował nadzór nad zakładem, o stwierdzeniu wygaśnięcia decyzji dotyczącej rejestracji/zatwierdzenia zakładu ,
- uzyskać ww. decyzję powiatowego lekarza weterynarii dotyczącą stwierdzenia wygaśnięcia decyzji dotyczącej zakładu.

• Zakłady, w których prowadzona jest produkcja z udziałem nieprzetworzonych surowców pochodzenia zwierzęcego, podlegają dodatkowo przepisom rozporządzenia (WE) nr 853/2004, których wdrożenie jest nadzorowane wyłącznie przez Inspekcję Weterynaryjną (podstawa prawna: art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2005 r. o produktach pochodzenia zwierzęcego), a w związku z tym podmioty powinny niezwłocznie:

- złożyć wniosek do właściwego powiatowego lekarza weterynarii w celu objęcia nadzorem zakładu lub części zakładu, w której prowadzona jest taka produkcja – w przypadku zamiaru prowadzenia działalności, co do której istnieje obowiązek sporządzenia projektu technologicznego zakładu, podmiot zobowiązany będzie najpierw do sporządzenia takiego projektu oraz uzyskania jego zatwierdzenia przez właściwego powiatowego lekarza weterynarii, a następnie dopiero złożenia wniosku o rejestrację/zatwierdzenie zakładu,
- uzyskać decyzję właściwego powiatowego lekarza weterynarii dotyczącą rejestracji/zatwierdzenia,
- złożyć wniosek do właściwego państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, który do tej pory sprawował nadzór nad zakładem o stwierdzeniu wygaśnięcia decyzji dotyczącej rejestracji/zatwierdzenia zakładu/części zakładu,
- uzyskać ww. decyzję państwowego powiatowego inspektora sanitarnego dotyczącą stwierdzenia wygaśnięcia decyzji dotyczącej zakładu.

Nadzór nad bezpieczeństwem produktów kosmetycznych.

W 2019 r. kontynuowano wzmożony nadzór nad prawidłowością obrotu wyrobów do wybielania zębów zawierających w swoim składzie nadtlenek wodoru, z uwzględnieniem sprzedaży przez Internet.

- Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono w obrocie wyrobów do wybielania zębów zawierających w swoim składzie 0,1%-6% nadtlenku wodoru. Powyższy fakt odnotowano w protokołach kontroli sanitarnej.
- Przeprowadzono przegląd 12 stron internetowych sklepów mających w swojej ofercie wyroby do wybielania zębów.

Mając na uwadze ochronę zdrowia konsumentów przyjęto dla wyrobów do wybielania zębów o stężeniu nadtlenku wodoru 0,1% - 6%:

- ograniczenia wiekowe odnośnie ich stosowania. – nie można ich stosować u osób poniżej 18 lat
- oraz ograniczenia w dostępności dla konsumentów – wyroby mogą być sprzedawane wyłącznie lekarzom denty stom.

Natomiast produkty zawierające do 0.1% nadtlenku wodoru mogą być dostępne dla konsumentów bez ograniczeń.